Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 5 šilingov
mesečna naročnina 20 šilingov
celoletna naročnina 200 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXVII | CELOVEC, PETEK, 13. AVGUST 1982 | ŠTEV. 32 (2083)

Spomenik na Svinški planini

„Jeza nacističnih mogotcev nad razširitvijo partizanskega gibanja na severno stran Drave na Svinško planino je bila strašna in tukaj se je zgodil največji zločin med drugo svetovno vojno na tej strani Drave. 23. julija 1944 je bila umorjena družina in uničeno gospodarsko poslopje tu pri Karluttu.“ Tako se je predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc preteklo nedeljo ob odkritju spomenika Karluttovim žrtvam v svojem govoru spomnil zločina na Svinški planini. „Ljudje na tem področju so nas partizane prijazno sprejeli in nas podpirali, kajti drugače bi bil naš obstoj tukaj na najbolj izpostavljenem delu našega naselitvenega prostora skoraj nemogoč. Za to naklonjenost pa so morali prestati razne nevšečnosti s strani podivjanih nacistov, ker so na vsak način hoteli preprečiti širitev osvobodilnega gibanja na tem področju Koroške.“

Pri Karluttovi domačiji na Svinški planini, 1300 metrov visoko, se je v nedeljo popoldne zbrala množica ljudi, da bi prisostvovala odkritju spomenika Martinu Slemenšku in Margareti Mally, ki so ju 1944. leta pobili nacisti, in tako počastili njun spomin.

Kot glavni govornik je Janez Wutte-Luc, ki je sam partizanil na Svinški planini in je bil nemočna priča zločina pri Karluttu, orisal gnusno dejanje nacistične policije. Pod očmi preslabe partizanske edinice so ubili najemnika kmetije in nosečo gospodinjo, ju vrgli v goreče gospodarsko poslopje in odvedli dveletnega otroka. Njun zločin je bil, da sta — on Slovenec, ona Nemka — s hrano podpirala partizane. „Tu ni bilo razlike, ali so bili slovensko ali nemško govoreči, bili so proti Hitlerju in njegovim pomagačem in želeli so si konca vojne“, je dejal Janez Wutte. „S tem zločinom tukaj pri Karluttu in drugimi šikanami prebivalstva so nacisti dosegli ravno nasprotno, kot so pričakovali. Prebivalstvo se je še bolj oklenilo partizanov in sodelovalo z njimi kot prej in dokončno obrnilo hrbet nacistom.“

Janez Wutte je poudaril tudi pomen partizanskega prodora na Svinško planino, predvsem tudi v času, ko so odprto borbo z orožjem v rokah proti Hitlerju vodili le slovenski partizani. Zahvalil se je današnjemu lastniku zemljišča dr. Thurnu in Taxisu, ki je radevolje podprl predlog za spominsko obeležje in dal na razpolago ustrezen prostor. Ob koncu pa je posvaril pred na novo porajajočim se nacističnim gibanjem po Evropi in tudi v Avstriji in pozval navzoče, da naj čuvajo pridobitve miru in demokracije in se postavijo tem silam po robu.

Kot drugi govornik je dješki obč. odbornik Filip Warasch dejal, da bi morala postaviti spomenik Karluttovim žrtvam že občina Djekše takoj po vojni. Zahvalil se je Zvezi koroških partizanov, da je nadoknadila to zamudo. „V zadnjih dneh so se v naši občini pojavile parole, češ tudi partizani so pobili civiliste in tudi tem

(dalje na 8. strani)

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

SPOMINSKA SLOVESNOST

ob 40. obletnici prvega spopada partizanov z nemško soldatesko na Koroškem

v nedeljo 22. avgusta 1982
ob 14.00 uri
na Robežah pri Apačah

Pri Karluttu na Svinški planini, kjer je ZKP postavila spomenik dvema žrtvama nacizma, so se zbrali tudi borci, ki so partizanili v teh krajih.

Volilni boj se začenja

Notranja politika se je s kanclerjevim enotedenskim dopustom od dopusta malo poživila. Zvezni kancler Bruno Kreisky je ta teden potrdil domneve, da naj bi bile naslednje volitve, predvidene za pomlad 1983, 15. maja, torej na obletnico državne pogodbe. Tako menda ljudje želijo. Za jesen je napovedal razprave o poostritvi zakonskih določil glede neonacističnih dejavnosti, vendar o prepovedi desničarskih organizacij tudi po zadnjih bombnih atentatih noče nič slišati.

Kreisky pa je posegel tudi v trenutno razpravo o tako imenovani prerazdelitvi dohodkov. S to temo se je pravzaprav že začel predvolilni volilni boj. Socialisti iščejo nova sredstva za financiranje državnega proračuna, pri tem pa segajo na predloge, da bi višje dohodke bolj obdavčili kot nižje, kar samo po sebi ni tako neumno. Vendar pa zaradi odpora ljudske stranke do tega že ne bo prišlo, razen tega pa je tudi sam predlog blizu demagogije, kajti naslednje krepko povišanje davkov po volitvah gotovo pride.

Nočejo sodelovanja čez mejo

Koroška politika je še vedno proti regionalnemu gospodarskemu sporazumu s Slovenijo. To je v sredo v radijskem intervjuju potrdil državni poslanec Alois Roppert, sicer tudi še podpredsednik Delavske zbornice in frakcijski vodja socialističnih sindikalistov. Argumentacija proti takemu sporazumu pa je nova. Roppert je namreč dejal, da regionalni sporazum za Koroško ni znosen, ker ni dana enakost možnosti v Sloveniji. Dokler te enakosti ne bo, bodo delavske organizacije — tako je dejal — proti tej zahtevi Slovenije.

Če bi Roppert govoril o interesih koroških podjetnikov, bi človek še nekje razumel, da je proti sporazumu. Pa že v tem primeru je več kot dvomljivo, saj bi bil sporazum v obojestransko korist. Nikakor pa ni razumljivo, kako more tesnejše gospodaersko sodelovanje ob meji in čez mejo, kako more biti odprta meja proti interesom delavcev. Res pa je, da ni v interesu centralistične gospodarske koncepcije, kajti tak sporazum bi brez dvoma pomagal razvijati tudi obrobne kraje Koroške, ki niso v trikotniku Celovec-Beljak-Šentvid.

Program zaposlovanja v Jugoslaviji

Do leta 1985 hočejo v Jugoslaviji ustvariti 660.000 delovnih mest oziroma zaposliti 1,264.000 ljudi, če upoštevamo tudi tista, ki bodo postala prosta zaradi upokojitve ali drugih razlogov. To je izjavil podpredsednik jugoslovanske vlade Zvone Dragan. Tako se hočejo lotiti problema brezposelnosti, ki je dosegel že zaskrbljujoča merila. V Jugoslaviji namreč išče delo blizu 860.000 ljudi, več kot 700.000 pa jih je na začasnem delu v tujini. Do leta 1985 naj bi se zaposlenost večala za 2,2 odstotka letno, tako da bi do konca stoletja dosegli polno zaposlenost.

Posebno pereč je problem zaposlovanja zaradi odseljevanja s podeželja v mesta. Od leta 1971 do leta 1980 se je delež vaškega prebivalstva v celotnem prebivalstvu Jugoslavije zmanjšal z 38,2 odstotka na 28,9 odstotka. Delo iščejo učenci, študenti, matere itd. 73 odstotkov nezaposlenih je starih manj kot 30 let, s tem pa ostaja zunaj proizvodnega procesa najvitalnejši del prebivalstva. Ob tem pa je paradoks, da ostaja na leto praznih 300.000 delovnih mest.

Zvone Dragan je v intervjuju z urednikom Tanjuga dejal, da bodo odpiranje delovnih mest dosegli zlasti z razvojem delovno intenzivnih proizvodnih kapacitet, z razvijajnjem nerazvitih področij, s spodbujanjem stanovanjske gradnje in predvsem z razvijanjem vseh oblik malega gospodarstva v družbenem in zasebnem sektorju. Tudi razvoj terciarnih dejavnosti v vaških okoljih in manjših mestih je na sporedu, torej obrtne dejavnosti, in pa kmetijstva v družbenem in zasebnem sektorju, ki zdaj ne more zadostiti niti domačim potrebam po hrani. Predvsem v kmetijstvu so hudi problemi, saj se število aktivnih kmetov stalno zmanjšuje. Tako zdaj ni več kot 1,5 milijona kmetov, ki so res sposobni za delo na kmetiji, pa še pri teh prevladujejo ostareli ljudje. Vsekakor v zvezi z zaposlovanjem napovedujejo korenite spremembe v razvojni strategiji z maksimalno oporo na lastne sile in pospeševanjem gospodarjenja.

PREBERITE

Za podporo Palestincem stran 2

Ohranitev malih šol stran 3

V stenah Dolomitov stran 4

Opera za belo raso stran 5

Požar na Srednjem vzhodu stran 7

Več slovenščine pred sodišči

Po podatkih ministrstva za pravosodje se je število slovenskih obravnav oz. vlog na treh okrajnih sodiščih, kjer je kot uradni jezik dovoljena tudi slovenščina, v zadnjih treh letih znatno povečalo. Podatke za okrajna sodišča Borovlje, Žel. Kapla in Pliberk objavlja tromesečnik „Europa Ethnica“ v svoji drugi letošnji številki z opravilnimi številkami vred.

Po teh podatkih je bilo pri okrajnem sodišču Pliberk leta 1979 pet primerov, kjer so kot uradni jezik uporabljali slovenščino. Naslednje leto se je to število povečalo na šest, leta 1981 pa na 17. Statistika zajema kazenske in civilne obravnave, eksekucijske, dedne, skrbniške in druge zadeve.

V Borovljah so številke naslednje: leta 1979 39 primerov, leta 1980 68 primerov (brez šestih zadev pravne pomoči, ki tudi v siceršnji statistiki niso upoštevane), leta 1981 pa 54 primerov.

Za Železno Kaplo izkazuje statistika za leto 1979 dvajset primerov, leta 1980 47 primerov in leta 1981 60 primerov.

Če te podatke primerjamo z navedbami, ki jih je objavil dr. Theodor Veiter v svoji knjigi „Das österreichische Volksgruppenrecht seit dem Volksgruppengesetz von 1976“ (Dunaj 1979) in ki segajo do leta 1978, je mogoče opaziti znaten porast sodnih zadev, kjer so prebivalci v zadevnih sodnih okrajih pred sodiščem uporabljali slovenščino. Pred letom 1976 so bili to posamezni primeri, edino v Borovljah jih je bilo 1974 sedem. Z letom 1976, ko je začel veljati zakon o narodnih skupinah, pa začne to število rasti. V Pliberku od 2 (1976) na 3 (1977) in na 6 (1978), v Borovljah od 7 (1976) na 9 (1977), medtem ko 1978 spet nazaduje na 8, v Železni Kapli pa je gibanje naslednje: 10 (1976), 24 (1977), 24 (1978).

Porast je evidenten. Od štirih primerov leta 1972 v sodnih okrajih, kjer je veljal zakon o jeziku pred sodišči, se je število slovenskih vlog in obravnav povečalo na skupnih 131 leta 1981. Nihanja grejo brez dvoma na račun dejstva, da se ljudje ne pravdajo vsako leto enako pogosto.

Čemu je pripisati tak porast? Brez dvoma južnokoroško prebivalstvo ni odkrilo svoje žilice za sodne procese. Precej bolj verjetno je, da se odločajo za slovenski jezik, ker jim je to tudi uradno mogoče. Zakon o narodnih skupinah v treh južnokoroških sodnih okrajih dopušča to možnost. To pa seveda še nikakor ne govori temu zakonu v prid. Nasprotno. To je argument proti sedmojulijski zakonodaji, ki te možnosti ne dopušča še v ostalih sodnih okrajih, v vseh južnokoroških občinah, pri občinskih, okrajnih in deželnih uradih. Kajti porast tega števila pove, da potreba po slovenščini kot uradnem jeziku še kako obstaja. Kjer je možnost, tam se je ljudje poslužujejo. To možnost bi pač morali imeti po vsem južnem Koroškem, kjer prebivajo Slovenci, kajti, kot piše „Europa Ethnica“: „Die drei Bezirksgerichte umfassen allerdings nicht annähernd das slowenische bzw. gemischtsprachige Gebiet.“ Uresničitev vseh določil člena 7 državne pogodbe bi ustvarila to možnost.

Poživiti politiko

Marsikoga je udeležba na nedeljskem odkritju spomenika na Svinški planini najbrž presenetila, saj so prišli tudi taki, ki jih ne bi pričakovali.

Brez dvoma sta tako dogodek kot kraj taka, da vzbujata prizadetost in zanimanje ljudi. Bržkone pa to ni edini nagib, ki je privedel razmeroma veliko ljudi na ta odročen kraj. Vse kaže, da žene ljudi tudi potreba, da artikulirajo svoje politično stališče. Ne samo svojo povezanost s protifašističnim bojem pred štiridesetimi leti, temveč tudi svoj protest proti manjšinski politiki dežele in države. In najbrž ne bo napačno, če bomo udeležbo na odkritju spomenika vrednotili tudi kot protest proti neonacističnim bombam.

In še eno stran ima zadeva: od spominske slovesnosti ob 40. obletnici pregnanstva in upora aprila meseca sem ni bilo večje slovenske politične prireditve, če izvzamemo bolj na hitrico pripravljeno mladinsko manifestacijo 7. julija. Spričo zastoja v reševanju manjšinskega vprašanja najbrž ne bi bilo narobe, če bi osrednji organizaciji poživili svojo politično dejavnost in tako mobilizirali in organizirali energije, ki so v ljudeh. Sicer bodo to storili drugi. P. W.

Za podporo Palestincem

Na dnevnem redu bližnjevzhodne tragedije je sedaj umik palestinskih oboroženih sil iz obkoljenega Beiruta v različne arabske države. Izrael pa stoji pred vojaško zmago, ki je spravila to najmočnejšo vojaško silo Bližnjega vzhoda v hudo mednarodno izolacijo in ki pomeni politični poraz. Že pred dvema mesecema sta Begin in Šaron zapovedala napad na južni Libanon. Iz kratkotrajnega napada, v katerem so Izraelci mislili doseči hitro zmago, se je razvila prava imperialistična vojna s ciljem uničiti glavnino vojaških sil palestinskega osvobodilnega gibanja ter iztrebiti na desettisoče Palestincev in Libanoncev.

Vendar z orožjem na Bližnjem vzhodu ne bo mogoče doseči pravične rešitve. Kajti — kot je povedal Arafat — je mogoče zverinsko pobiti del palestinskega ljudstva, vendar bo še vedno večji del živel v nesvobodi in izven domovine, ki se bo naprej boril za svoj cilj: vrniti se v domovino Palestino.

Prejšnji generalni sekretar OZN Kurt Waldheim je v tej zvezi ostro obsodil Izrael zaradi svojega ravnanja v Libanonu, ki povzroča ogromno žrtev med civilnim prebivalstvom. Posebno pa je poudaril dejstvo, da bo neodvisno od trenutne usode PLO obstajal še naprej politični problem, kajti brez rešitve usode palestinskega naroda ne more biti obsežne rešitve v Bližnjem vzhodu. Po njegovem mnenju se je Izrael s takšno politiko vedno bolj izoliral celo v ZDA, PLO pa je kljub vojaškemu porazu politično pridobila v svetu.

Vedno več ljudi je v teku najdaljše izraelsko-arabske vojne prišlo do prepričanja, da dela Izrael politiko, ki je ni mogoče zagovarjati. Prav tako pa se razširja prepričanje, da so antisemitski izpadi in atentati proti Židom in njihovim ustanovam dejanja, ki jih je treba prav tako obsoditi kot sedanjo zverinsko politiko Izraela proti palestinskemu narodu. V tej zvezi je treba povedati, da tudi tisočletno zatiranje Židov prav posebno v času fašizma, ne more biti opravičilo za odnos Izraela do Palestincev. Prav zaradi pretrpele usode, se bi židovska država morala odpovedati sedanji politiki. Izraelsko ljudstvo je prav gotovo tudi pomilovanja vredno, ker ima takšne voditelje.

V svoji blaznosti so ti voditelji začeli morijo nad palestinskim in libanonskim ljudstvom, pri kateri so preizkušali celo novo ameriško orožje za uničevanje civilnega prebivalstva. Vendar takšna politika nasilja ne more rešiti bližnjevzhodnega problema, niti Izraelu zagotoviti varnosti. To spoznava tudi vedno več ljudi v Izraelu samem, o čemer priča nedavna protibeginška demonstracija 70.000 Izraelcev, ki so zahtevali takojšen mir.

Palestinska tragedija se je začela z ustanovitvijo izraelske države leta 1948, tedaj se je namreč začel tudi pregon arabskega prebivalstva iz Palestine. Ustanovitev države, ki naj bi bila prvi korak za popravo škode, ki jo je utrpelo zatirano židovsko ljudstvo vsa tisočletja, je bila žal povezana z novim zločinom. Napadalni židovski fanatiki — in že tedaj je bil Begin med temi teroristi — so začeli kruto preganjati palestinsko ljudstvo, ki v teh dneh občuti višek te politike pod istim Beginom. Nad milijon Palestincev je moralo zapustiti svojo domovino in je na milost in nemilost prepuščena drugim državam. Najprej je bilo popolnoma raztrgano in brez vsakega političnega vodstva. Šele počasi se je palestinsko ljudstvo opomoglo od hudega udarca nasilne izselitve. Več kot 15 let je trajalo do ustanovitve Palestinske osvobodilne organizacije (PLO), ki danes združuje vse različne struje palestinskega ljudstva. Velike pa so bile tudi težave z raznimi režimi bratskih arabskih držav. Tako je npr. jordanski kralj Hussein s pomočjo ZDA septembra 1970 napadel palestinska oporišča v svoji deželi in jih pregnal. Tako so se posili razmer tedaj zatekli v južni Libanon, kjer jih Izrael trenutno skuša uničiti.

Pred nedavnim je palestinski voditelj Jaser Arafat v intervjuju z izraelskim novinarjem Uri Avnerijem še enkrat tolmačil cilje palestinskega ljudstva. V dokumentih palestinskega narodnega sveta je zapisano, da si želijo Palestinci vrnitev v svojo domovino, torej gre jim za uresničitev pravice, ki jo ima vsak narod. V predstavah pa imajo takšno državo, v kateri bi živeli Židje, muslimani in kristjani enakopravno eden poleg drugega. Trditev, da hočejo Palestinci pometati Izraelce v morje, pa je označil Arafat kot največjo zgodovinsko laž. Kajti Palestinci si želijo vrnitev v domovino in sožitje z vsemi, ki upoštevajo pravice palestinskega naroda. Ker pa so Palestinci zaradi trdovratnega zadržanja Izraela realisti, so v novejših dokumentih kot vmesno stopnjo predlagali na palestinskih tleh samostojno državo poleg Izraelske države. Arafat je dejal, da si tudi po sto letih vojne lahko predstavlja sklenitev miru, to je iskrena želja palestinskega ljudstva.

V.

Srečanje mirovnih gibanj na Dunaju

Enega od svojih viškov je doseglo evropsko mirovno gibanje konec zadnjega tedna s srečanjem mirovnih gibanj iz zahoda in vzhoda na Dunaju. Mirovna gibanja so si izbrala za 37-letnico jedrske katastrofe v Hirošimi in Nagasakiju Dunaj kot mesto srečanja, dialoga in kot cilj mirovnih pohodov z vzhoda in zahoda. Kljub počitniškem času mirovno gibanje torej ni izgubilo na zagonu.

Nad 2000 Avstrijcev in „pohodnikov za mir" iz 30 dežel se je zadnji petek zbralo v prvem dunajskem okraju na demonstracijo pod geslom „Nikoli več Hirošima". Odločni zagovorniki miru in razoroževanja pa so se zbrali tudi na „mirovnem campu" v dunajskem Praterju, kjer so se zvrstile tudi številne diskusije in mirovne prireditve. Soboto zvečer je bila v dunajskem okraju Margarethen tudi velika podijska diskusija med mirovnimi gibanji z vzhoda in zahoda. To prvo srečanje mirovnih gibanj iz držav obeh velikih blokov je imelo nalogo razpravljati o osnovah in pogojih bodočega sodelovanja mirovnih gibanj vzhoda in zahoda. Med drugim so sodelovali znani zastopnik angleškega mirovnega gibanja zgodovinar E. P. Thompson, prejšnji sekretar centralnega komiteja češkoslovaške KP za časa „Praške pomladi" Mlynar, Robert Jungk in Tarnowsky, eden izmed vodilnih funkcionarjev poljske „Solidarnosc". Bil je to tudi začetek diskusije ljudi, ki se v okviru obeh velikih blokov trudijo za avtonomno mirovno gibanje, ki se ne dajo vpreči ne v politiko te ali druge supersile.

Udeleženci tega velikega mednarodnega mirovnega srečanja pa so organizirali tudi solidarnostno demonstracijo za pravice palestinskega naroda ter s tem izpričali, da so tudi zagovorniki pravičnih rešitev spora na Bližnjem vzhodu.

Udeleženci mirovnega srečanja na Dunaju so se prej udeležili mirovnih pohodov Stockholm-Moskva-Minsk, Moskva-Dunaj in Berlin-Dunaj. Pod geslom „Za razorožitev na zahodu in vzhodu — nobenih novih raket v Evropo" so s kolesi, peš in z vlakom preromali številne države Evrope in demonstrirali za mir. Igor Schellander, odbornik Zveze slovenske mladine, se je udeležil mirovnega pohoda iz Moskve na Dunaj in podaja v sledečem poročilu svoje vtise.

Kakor že lansko leto, so organizacije skandinavskih žena tudi letos dale pobudo za mirovni pohod, ki naj bi šel križem kražem po Evropi. Start je bilo švedsko mesto Stockholm, cilj pa mesto Minsk v Sovjetski zvezi. Pohodnice in pohodniki so potovali v lastnem vlaku, ustavljali pa so se v večjih mestih. Tako so npr. bila mesta Leningrad, Moskva in Minsk prizorišča masovnih mirovnih mitingov, manifestacij in demonstracij.

Ideja za tak mirovni pohod v tako imenovane države „Vzhodnega bloka" se je porodila že pred dobrim letom na mednarodni konferenci organizacij in združenj žensk v Pragi. Značilno za poročanje zahodnih medijev pa je, da so najprej poročali, da Skandinavci za svoj mirovni pohod ne bodo dobili viz; ko so jih le dobili, je pa zapadno nazadnjaško časopisje naglas raztrobentalo, češ da sovjetska vlada misli izkoriščati dobro voljo pohodnikov, le-ti se pa tega še zavedati nočejo... Zato je prav gotovo tudi razumljivo, da se je zelo slabo (ali pa sploh ne) poročalo o nadaljevanju tega pohoda. Mirovni pohod skandinavskih žena se ni končal — kot so tudi mnogi avstrijski časopisi poročali — v Minsku oz. v Moskvi, temveč se je v drugi etapi nadaljeval od Moskve na Dunaj. Istočasno se je začel pomikati iz Berlina proti Dunaju drugi mirovni pohod, ki naj bi prečkal Zvezno republiko Nemčijo in se združil na Dunaju s pohodom iz Sovjetske zveze. Mirovni pohod Moskva-Dunaj je bil mednarodnega značaja. Udeležile so se ga delegacije mirovnih komitejev iz skorajda vseh evropskih držav, iz ZDA, Latinske Amerike, Afrike in Azije. Vsekakor razumljivo, da je bila prisotna tudi avstrijska delegacija, sestavljena iz zastopnic ženskih organizacij, novinarja in predstavnika Zveze slovenske mladine. Smer tega mirovnega pohoda je bila: Moskva-Kiev-Užgorod; nato so se pohodniki razdelili na dve skupini: prva je nadaljevala pot na Dunaj preko Bratislave na Češkoslovaškem, druga pa preko Miškolca in Budimpešte na Madžarskem. Pohodniki smo imeli v teh treh državah priložnost seznaniti se z „mirovnim gibanjem na Vzhodu", ki pa po mnenju zahodnjaških obveščevalnih medijev baje sploh ne obstoja. Kdor pa je videl navdušene množice, ki so nas spremljale na demonstracijah, kdor se je pogovarjal z ljudmi na cesti, tisti ve, da je največja želja vseh živeti v miru. Razgovarjali pa smo se tudi s predstavniki družbenopolitičnih organizacij, ki so nas informirali o svojih prizadevanjih pri delu za mir v okviru lastnih organizacij in institucij. Ravno tako smo jim tudi mi posredovali informacije o našem delu. Nudili pa so nam tudi nešteto priložnosti spoznati zgodovino in zanimivosti okolice ter kulturna bogastva narodov v Sovjetski zvezi, na Češkoslovaškem in na Madžarskem. „Marš mira" za nas udeležence ni bil samo doživetje, temveč tudi bogata izkušnja. Pomen tega pohoda pa nam je postal vsem jasen: nakazal je, da je gibanje za mir neodvisno od ideoloških in strankarskih razlik in da bo rodilo sadove le, če bo enotno. O mirovnem gibanju v Evropi ne moremo govoriti, če ob tem mislimo samo na „zahodno" Evropo in istočasno „pozabimo" na gibanje v „vzhodni" Evropi. Zato je bil višek in konec mirovnega pohoda na Dunaju, kjer so se v petek srečali udeleženci pohodov Stockholm-Moskva-Minsk, Moskva-Dunaj in Berlin-Dunaj. Na manifestaciji na dunajskem Stephansplatzu se je zbralo nad 2000 ljudi iz nad 30 držav sveta. Sobota in nedelja sta bila v znamenju mnogih mirovnih prireditev, diskusij in pogovorov. Pri tem so določene skupine skušale vnesti zgago med ljudi, kar pa ni imelo večjih posledic, razen da se je enotnost med udeleženci mirovnih pohodov le še bolj utrdila.

Schellander Igor, odbornik ZSM

Začel se je celovški sejem

Kljub težavam na lesnem trgu in splošnem nazadovanju potrošnje bodo na celovškem sejmu, ki odpira danes vrata, izrabljeni vsi razstavni prostori. Sejem bo tudi letos razdeljen na dva dela. Mednarodni lesni sejem bo tudi letos trajal le šest dni, do srede 18. avgusta, kar pretežna večina razstavljalcev odobrava. Splošni blagovni sejem pa bo kot vselej odprt deset dni, letos do nedelje 22. avgusta.

Kljub slabi investicijski dejavnosti in težavah v žagarski industriji se bo lesnega sejma udeležilo 441 razstavljalcev iz 19 držav. 182 je avstrijskih razstavljalcev, od tujih podjetij, ki bodo razstavljale najnovejše ob- in predelovalne lesne stroje, pa jih pride največ iz Zvezne republike Nemčije. Splošnega sejma pa se bo udeležilo nad tisoč razstavljalcev iz 30 držav.

Glede transporta lesa je po mnenju organizatorjev celovški sejem kljub hudi konkurenci še vedno tisti, ki daje največji pregled. Letos bodo predstavili tudi najnovejši način proizvajanja oken, delovala pa bo kot že v prejšnjih letih sejemska žaga, ki jo sestavljajo sami avstrijski stroji. Poleg strokovnih razstav bo letos sejem tudi spet kraj srečanja lesnih strokovnih novinarjev in mednarodnih seminarjev.

Obiskovalcem bodo spet na razpolago parkirišča ob robu mesta, od koder bodo vozili tudi posebni avtobusi, za najmlajše pa bo odprt tudi poseben otroški vrtec, ki ga vodijo diplomirane otroške vrtnarice.

Več turistov

V prvi polovici leta 1982 je Avstrijo obiskalo več inozemskih turistov. Po podatkih statističnega urada so v tem času našteli 38 milijonov tujskih prenočitev, to je za 4 % več kot lani. Kljub temu, da je opaziti vedno večje varčevanje pri turistih, poroča avstrijska narodna banka, da je bilo v tem času deviznega dohoda v vrednosti 12.607 milijonov šilingov, kar je za 8,5% več kot lani.

Države v razvoju še bolj zaostajajo

Države v razvoju so trenutno v najhujši gospodarski krizi po tisti v tridesetih letih, ugotavlja najnovejše poročilo UNCTAD, ki je bilo že pripravljeno z vidikom na konferenco te organizacije prihodnje leto v Beogradu. Ta specializirana ustanova OZN se ukvarja z vprašanji trgovine in razvoja in trenutno zbira podatke o svetovnem razvoju, da bi države sveta na prihodnji konferenci morda le našle skupen jezik pri gospodarskih problemih, kjer je vedno več medsebojne odvisnosti.

Poročilo posebej poudarja, da se v vseh državah v razvoju proces razvoja očitno ustavlja, kar pa ni pripisati manjšemu prizadevanju samih držav v razvoju, temveč hudemu poslabšanju gospodarskih razmer v svetu. Pri tem igrata upadanje gospodarske rasti v razvitih državah in inflacija cen v svetovnem gospodarstvu glavno vlogo. Celo v državah, ki so izvoznice nafte, so lani dosegli le gospodarsko rast 1,5 odstotka, v najrevnejših državah je položaj še veliko hujši.

Gorenjski sejem še do ponedeljka

Do ponedeljka 16. 8. bo v Kranju odprt 32. Gorenjski sejem, na katerem razstavlja že od 6. avgusta naprej nad 450 razstavljalcev. Letos je mednarodni gorenjski sejem dosegel rekordno število razstavljalcev, od teh jih je prišlo 105 iz Avstrije, Italije, Zvezne republike Nemčije in Japonske.

Sejem je tradicionalno usmerjen na blago široke potrošnje, posebnost letošnjega sejma pa je popolni program gozdarske transportne in predelovalne mehanizacije, ki temelji na domači jugoslovanski tehnologiji. Prvič v Jugoslaviji pa na kranjskem sejmu predstavljajo tudi celoten program osebnih in gospodarskih vozil ter prikolic tovarne IMV iz Novega mesta. Ponudbo zaokrožajo gradbeni materiali, montažne hiše, turistična ponudba, fotografski pribor, akustika, tekstilni in konfekcijski izdelki in še kaj.

S koroškim dnevom v sredo sta koroška gospodarska zbornica in slovenska gospodarska zbornica skušali razširiti in razvejati sodelovanje med obema sosednjima deželama.

Organizatorji mednarodnega sejma, ki so se skupno s proizvajalci potrudili, da bi potrošnikom ponudili čim kvalitetnejše domače izdelke, ugotavljajo, da omejitev uvoza ni šla mimo njih, saj je na razstavišču za tisoč kvadratnih metrov manj tujih razstavljalcev.

V Iraku ne bo vrha neuvrščenih?

Prihodnji vrh neuvrščenih držav, ki je bil določen za glavno mesto Iraka Bagdad, je ogrožen zaradi vojnih spopadov med Irakom in Iranom. Neuvrščene države so v težkem položaju, ker Iran nepopustno odklanja Bagdad kot kraj srečanja. Tudi Irak je bil dolgo nepopustljiv. Sedaj pa je Irak predlagal sestanek zunanjih ministrov neuvrščenih držav v Bagdadu, ki naj bi sprejel dokončen sklep o kraju, kjer naj bi bil naslednji vrh. Irak zatrjuje, da je pripravljen, kljub tekočim pripravam za vrh v Bagdadu, sprejeti vsak sklep zunanjih ministrov.

Razvoj v južnotirolskem vprašanju

Na Tirolskem vneto obravnavajo odnos med Južnim in severnim Tirolom. V tej zvezi je zadnji teden predsednik tirolskih socialistov in namestnik deželnega glavarja Ernst Fili izjavil, da se je njegova organizacija vedno priznavala h „kulturni in duhovni enoti Tirolske", hkrati pa je zahteval ustanovitev posebne komisije za dodeljevanje subvencij za Južni Tirol.

Optimizem, ki je vladal na Južnem Tirolskem glede hitre izpolnitve paketa, je po presenetljivi vladni krizi izginil. Inoficialno se je vedelo, da se bi predsednik vlade Spadolini moral še ta mesec sestati z južnotirolskim deželnim glavarjem Magnagom. Razgovora, od katerega so pričakovali rešitev odprtih problemov, pa sedaj zaradi odstopa Spadolinijeve vlade tako hitro ne bo. Že prej pa je prišlo do znatne ohladitve vzdušja, ker je italijanski zunanji minister Colombo na razgovorih v Benetkah dejal, da je južnotirolsko vprašanje zgolj italijanska notranjepolitična zadeva.

Konkretno sta bili v ospredju dve vprašanji: ureditev enakopravnega položaja nemškega jezika na sodiščih in pri policiji ter ureditev avtonomnega upravnega sodišča v Boznu. V obeh vprašanjih so se bližali kompromisnim rešitvam, na katere bodo morali sedaj še dalj časa čakati.

Korzika: uspeh avtonomistov

Nova francoska vlada je dala Korziki v okviru decentralizacije nov status. Prve volitve v deželni parlament so izraz tega. Kandidiralo je 17 strank, nobena pa ni dobila absolutne večine.

Radikalni avtonomisti so pozivali na bojkot volitev in 30 % volilcev se ni udeležilo volitev. Kljub temu je UPC („Unija korziškega ljudstva") pri teh volitvah dosegla 13 odstotkov glasov in mandatov. Tako je postala odločilna moč, ker niti leve stranke (35 %) niti desne (28 %) ne morejo vladati brez njih.

Naša pesem navdušuje goste

Tudi v Slovenskem prosvetnem društvu „Vinko Poljanec" v Škocijanu razvijamo razmeroma močno kulturno dejavnost. V zimskih in pomladanskih mesecih je ta dejavnost namenjena našemu človeku, sodelovanju z drugimi društvi tu na Koroškem in v matični Sloveniji. V poletnem času — času turistične sezone — tudi naše društvo organizira koncerte za letoviščarje, ki prihajajo v naše kraje.

Naše prireditve so v glavnem pevski koncerti, katerih smo v tej sezoni izvedli tri. Z zadovoljstvom lahko poročamo, da smo posebno uspeli s prireditvijo kresovanja na Zgornjih Žamanjah. To je bil nov

OBIŠČITE

Werner Bergovo galerijo

V PLIBERKU

način prireditve, ki je bila na prostem in na katero nam je uspelo privabiti veliko množico obiskovalcev. Ker so vsi bili zadovoljni, bomo prihodnje leto verjetno nadaljevali s to obliko prireditve. Nadaljevali bomo tudi z dosedanjimi koncerti za letoviščarje, ker so tudi te prireditve dobro obiskane. Tu moramo povedati, da k uspehu teh prireditev v prvi vrsti doprinaša naš društveni pevski zbor, ki ga vodi Šimej Wrulich. Zbor je v zadnjem času kvalitetno zelo napredoval, kar se odraža tudi v pozornem poslušanju in navdušenju obiskovalcev. Povedati tudi moramo, da pri naših prireditvah zbor ne poje nemških pesmi, ker menimo, da to ni naša naloga, razen tega pa to delajo skupine večinskega naroda.

Na teh prireditvah tudi jasno povemo, da smo Slovenci, da se tu borimo za naše pravice in da smo za enakopravnost vseh narodov. Naš poglavitni namen pa je, da ob teh priložnostih posredujemo slovensko koroško kulturo, torej koroške narodne pesmi in pesmi naših domačih besednih ustvarjalcev in skladateljev. Zaradi večje pestrosti vabimo k sodelovanju tudi skupine sosednjih društev v naši občini in tudi iz drugih krajev. Poleg ansambla trio Korotan s pevci, smo letos imeli v gosteh še ansambel Korenika, ki ga vodi Albert Kraiger. Z veseljem beležimo, da so vse naše prireditve, ki so potekale v okviru kulturnega koledarja škocijanske občine v času turistične sezone, bile dobro obiskane in kot že povedano, našle tudi dober odmev. Kot znano, so bile prireditve v Zgornjih Žamanjah na prostem, pri Tedlnu in pri Žužeku.

Včasih je v okviru našega društva sodeloval tudi mladinski pevski zbor, ki pa se v zadnjem času iz neznanih razlogov bolj odmika. To omenjamo le mimogrede, ker smo prepričani, da bo to v prihodnje spet tako kot je to bilo doslej — da bo naša nova kulturno-prosvetna sezona še bolj učinkovita tako med našim ljudstvom kot pri letoviščarjih.

Pred 100 leti se je rodil pesnik Alojz Gradnik

3. avgusta je minilo 100 let, odkar se je rodil slovenski pesnik Alojz Gradnik, ena največjih osebnosti slovenske književnosti. Rodil se je leta 1882 v Medani v Goriških Brdih. Čeprav je zgodaj šel v svet, je Gradnik vedno ostal zvest svoji rodni grudi. V njegovi poeziji odmevajo trpka mladostna doživetja, ki jih je porajalo v pesniku revno življenje domače družine, zgodaj prebujeni mladostni odpor, kajti pesnik se je zavedal, da mora biti glasnik narodovih teženj in narod s pesniško besedo podpirati v stiski.

Akademik Josip Vidmar je ob sklepu, da bo pesnik Gradnik v svojem rodnem kraju dobil svojo spominsko sobo med drugim povedal: „Gradnik je v svoji poeziji poudarjen tip nagonskega človeka. Njegova narava je, ne glede na težko obliko, ob kateri se javlja sama po sebi, težka, temna in prvobitno preprosta, prirodna v velikem smislu te besede. To je zemeljsko in celo podtalno nagonski človek, ves prežet s prvinskimi sokovi plodne prsti. „S prstjo obdan sem trda, težka gruda . . ." V njem kipe in se bore za prostor pod božjim soncem samo dve ali tri elementarne moči: favnska, ljubezenska strast in temna bolečina umirljivega telesnega bitja, moči, ki ju izpoveduje v nasičenih zamolklih stihih.

Gradnik je ostal zvest svoji naravi v vsem svojem težkem in temnem, toda lepo zorečem življenju. Po svoji naravi je blodil, v nji je iskal in našel tudi rešilne smernice. Njegova poezija, ki je izrazito izpovedovalna, je mogočen spomenik svobodi, pogumni in dragoceni zgodbi njegovega srca."

Te Vidmarjeve besede brez dvoma najbolj razkrivajo pesniško naravo Alojza Gradnika, ki je s svojimi verzi od konca prejšnjega stoletja in daleč v našo dobo sooblikovala slovensko književnost in v le-tej zapustil neminljive sledi svoje močne umetniške izpovedi. Alojz Gradnik je izdal več pesniških zbirk, med njimi Padajoče zvezde, Pot bolesti, De profundis, Večni studenci, Zlate lestve in druge. Za pesnikovo sedemdesetletnico je Filik Kalan izbral in uredil Gradnikove najboljše pesmi. Zbirka je izšla leta 1954 z naslovom Harfa v vetru. Gradnik je pisal tudi pesmi za mladino in jih v zbirki Narobe svet izdal l. 1953.

Alojz Gradnik pa je tudi v slovenski prevodni književnosti ustvaril pomembno delo. Slovencem je dal več dobrih zbirk pesniških prevodov iz tujih književnosti. Naj med njimi omenimo zbirke Kitajska lirika, Italijanska lirika, Moderna španska lirika in druge. Med pesniki, ki jih je prevajal Gradnik so Mihelangelo, Petrarca, Li-Tai-Po, Oscar Wilde, Njegoš in drugi. Gradnik je prevedel tudi Prešernove nemške sonete in izdal Prešernove nemške prepesnitve.

ALOJZ GRADNIK

MRTVI ZIDARJI

Kdo ste, brezkrvni, mrzli doktrinarji,
ki z drobnogledi iščete razlike
in med srca postavljate mejnike,
ki se gube ko vodni kolobarji?

Kje ste, ki zrli ste v svetli zarji
bodoče dobe, slavne in velike
in vedri vsi ste šli pred žrtvenike?
Naj jekne glas vaš iz grobov, zidarji:

„Ni sedem domovin, ne šest, ne pet
in tudi niso tri, je samo ena,
s krvjo in smrtjo našo posvečena.

Ne vaše skupščine, ne vaši zbori,
le naši trdni, mirnonemi kori
ji bodo določili dnevni red!"

— otrok in šola — otrok in šola — otrok in šola — otrok in šola — otrok in šola —

Ohranitev malih šol

Z utemeljitvijo, da je otroku treba dati solidno šolsko izobrazbo, so tudi po naših krajih ukinili vrsto tako imenovanih nizko organiziranih, se pravi eno-, dvo- in troraz-rednih šol. Z ročnim zamahom prav gotovo ni mogoče ovreči argumenta, da se pač v razredih brez oddelčnega pouka nudi učencu kvalitetnejši pouk, ker ima učitelj več časa in možnosti, da se posameznemu otroku neposredno posveti. V visoko organiziranih šolah brez oddelkov v razredih je več direktnega pouka in manj takozvane tihe zaposlitve; vrhutega ne moti otrok delo drugih šolskih stopenj, katere imajo opravka z drugo snovjo. Po strukturi in organizaciji je štirirazredna ljudska šola brezdvomno boljša.

Male šole z enim, dvema ali tremi razredi, se pogosto nahajajo v bolj ali manj odročnih krajih. Zato je treba pretehtati tudi škodo, katero bi njihova ukinitev lahko povzročila.

Brez prevoza šolarjev z javnimi prometnimi sredstvi ponavadi ne gre. Otroci morajo pogosto zelo zgodaj z doma, da dosežejo avtobus, katerega cilj ni najbližja ljudska šola, temveč drugi naselitveni, industrijski, tržni ali šolski centri. Pešačenje ne more biti vsem otrokom prihranjeno, ker avtobus vsakega naselja ali zaselka pač ne doseže. Tako pridejo otroci v šolo že izmučeni od hoje, vožnje, katera tudi premnogim odraslim ne de dobro, in seveda tudi čakanja. To se pozna pri njihovi koncentraciji med poukom. Učne uspehe podeželskih otrok manjša neredko telesna obremenitev šolske poti, včasih tudi pomanjkljivo razumevanje staršev za šolsko delo, in ne toliko pomanjkanje inteligence.

Še težavnejša je stvar po končanem pouku. Prvošolci končujejo s poukom že razmeroma zgodaj. Ravno ti najmanjši pa morajo potem čakati včasih po cele ure, da imajo priliko prevoza v domačo vas. Neglede na telesne napore je tako čakanje tudi iz vzgojnega vidika pomisleka vredno. Majhen otrok je v za njega tujem kraju brez vsakega varstva in nadzorstva. Varstvene ustanove kot so to horti, v katere se otrok lahko zateče po končanenm pouku, so še vedno le v izjemnih primerih na razpolago. Otrok šolar je soočen s težavami in napori, ki bi tudi za marsikaterega odraslega bili enostavno preveliki: Mnogi otroci naših vasi pozimi in poleti vstajajo že ob šesti uri, morajo peš do avtobusne postaje, prenašati neudobno vožnjo do šole, zbrano slediti pouku, se vračajo domov med 14. in 15. uro; doma pa se je še treba učiti in narediti domače naloge.

Pa še nekaj je treba pomisliti: Opustitev malih šol pomeni tudi kulturno obubožanje naših vasi. Prevažanje otrok v tako imenovane visoko organizirane centralne šole pa skoraj v vseh primerih pomeni tudi odtujevanje otroka od domačnosti in s tem od slovenske kulturnostit. Otrok je že v svojih najmlajših letih nekam izkoreninjen in ta izkoreninjenost pospešuje narodno asimilacijo.

Tudi ‚slabše organizirane' šole z oddelčnim poukom so po prizadevnosti tam nastavljenih učiteljev vedno spet ujele korak z ‚visoko organiziranimi'. Celo enorazrednice, recimo na Obirskem ali na Selskem Kotu, so dale vrsto absolventov, ki so po nadaljnjem šolanju dosegli višješolsko ali celo akademsko izobrazbo. Če pretehtamo prednosti in škodo razpusta malih šol, moramo razumeti starše in domačine, ki se skoraj brezizjemno borijo za ohranitev vaških šol. Dolžnost narodnih organizacij pa je, da podprejo ta boj staršev in vaščanov, in to čeprav se za ohranitev malih šol na Koroškem zavzema tudi narodno nestrpna svobodnjaška stranka.

oto

! Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku ! Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku !

GRABLJE PRI PLIBERKU

Spet so zvonovi turobno oznanjali žalostno novico, da je po daljši težki bolezni za vedno šel od nas spoštovani Franc Maček pd. Petrov Franc. Posebno bridko pa je za Petrovo družino tudi to, da je iz njih srede v zadnjem času smrt iztrgala kar štiri svojce in prizadejala globoko žalost. Pokojnega Franca Mačka smo spremili k zadnjemu počitku na pokopališče v Nonči vasi v soboto 31. julija. Umrl je v 70. letu starosti. Na zadnji poti ga je spremljalo mnogo prijateljev in znancev in mu tako izkazalo zadnjo čast.

Pot pokojnega Petrovega Franca je bila pot človeka, ki se je moral vse svoje življenje boriti za obstoj in enakopravnost med svojimi sodeželani. Kot njegovi predniki, ki so se rodili visoko vrh Komlja pri Štibarju in bili uporni in kleni v svojem značaju, tako je bil tudi pokojni neupogljiv in zvest člen naše narodne skupnosti. Že kot mladenič se je vključil v društveno delo v Pliberku in ga nadaljeval, dokler so mu to moči dopuščale. Bil je eden stebrov prosvetnega življenja v pliberškem kraju. Posebno rad se je — kot ostali Petrovi — oglašal v društveni knjižnici in si izposojeval knjige za branje. Prebrano bogastvo pa je posredoval drugim, ki morda niso imeli toliko veselja in ljubezni do knjige, kot ga je imel on. Pokojni je kljub obilnemu delu kot tesar vedno našel potrebni čas za delo v društvu in za narod in to tudi takrat, ko je bil še aktiven v svojem poklicu in so mu delodajalci vsiljevali njihovo rjavo vizijo.

Vse življenje je bil pošten in delaven. Odlikovala ga je lastnost, da je znal domala vse sam narediti. Tako smo ga srečavali vedno nasmejanega pri obrezovanju lesa, pri vezanju in postavljanju „rušta" za hiše, čebelnjake itd. Vedno je rad drugim pomagal, pa čeprav večkrat tudi njemu časovno ni šlo v račun. Pot, katero je moral prehoditi v svojih 70 letih, pa za pokojnika ni bila samo strma in težavna, temveč polna bridkih izkušenj in samopremagovanj. V svojih najlepših letih si je izbral za svojo življenjsko družico Ficlnovo Ančko iz Borovij, kamor se je tudi priženil. Z veseljem je oral in sejal na Ficlnovih njivah in se mučil, da bi šlo v kmetovanju na bolje in za boljši jutri. Kmalu pa so se nad njegovo domačijo in nad novo ustanovljeno družino začeli kopičiti črni oblaki, ki so bili usodni zanj za celo življenje. Kakor mnogi drugi koroški Slovenci, tako je moral tudi Ficlnov Franc zapustiti toplo domačo hišo in družino in iti za tuje interese v vojsko. Hudo mu je bilo, ko je moral nositi suknjo prav tiste vojske, ki je hotela podjarmiti vso Evropo in uničiti vse kar ni germanskega in tudi naš narod. Hudo je bilo, upanje pa je vedno gojil, da zmaga ne bo tistih, ki so se je polastili, temveč tistih, ki so zatirani in se zanjo tudi borijo. Po letih vojne in ujetništva se je vrnil z velikim veseljem zopet na svoj dom. Spoznati pa je moral veliko resnico in razočaranje prav doma, da vojne ni bilo samo na bojnih poljih, temveč tudi v družinah in srcih le-teh. S težkim srcem in razočaranjem je moral prej tako ljubljeno družino zapustiti in oditi zopet nazaj k Petru na Grablje. Hudo je bilo vse to preboleti in premagati. Še bolj se je vrgel v delo in si s tem skušal pregnati misli, ki so se porajale ob tem razočaranju. Dobro je bilo, da je bil mojster situacije tudi tedaj, ko je bilo težko pogledati resnici v obraz in pa v bodočnost.

Pokojni Petrov Franc, pa ni bil delaven samo pri svojem poklicnem (tudi mizarskem) delu, temveč je veliko svojega časa posvetil tudi čebelam. Mnogo prostih ur je preživel ob šumenju čebel, jih opazoval in posnemal. Pri čebelah in izdelavi panjev je užival in našel tisti mir, ki je bil več vreden kot vse drugo. Smrt je to njegovo plemenito delo veliko prezgodaj pretrgala, saj bi še lahko užival zasluženi pokoj pri svojih „muhah" in točil sladki med.

Položili smo v grob človeka, ki je bil vse svoje življenje značajen in sposoben braniti se proti vetrovom življenja. Stal je kot prastaro drevo, ki ga ni moglo uničiti nobeno neurje. Strah nas je, da se podirajo zadnji orjaki ter da bodo ostali samo še pritlikavci z bornimi koreninicami. Kam bomo stopili ob burjah, ko postajajo košata in mogočna drevesa vedno bolj redka? Vendar rod teh plemenitih ljudi še živi in pognal bo korenine globoko v našo zemljo.

Žalujočim svojcem in sorodnikom iskreno sožalje!

Ikej

Na mnoga leta . . .

Konec preteklega meseca je na Pečnici ob Baškem jezeru praznoval svoj 60. rojstni dan naš zavedni rojak, občinski odbornik, zadružnik kulturni delavec, posestnik Gašperjeve domačije – Janez Mikl.

Za njegov jubilej so se zbrali na domu številni gratulanti – sorodniki in znanci ter predstavniki SPD „Jepa-Baško jezero" z moškim zborom, ki je z lepo domačo pesmijo čestital slavljencu. Besede zahvale za vse njegovo dosedanje, požrtvovalno delo in vse dobre želje za prihodnost mu je izrekel predsednik društva Franci Černut. Zahvaljujoč se vsem prišlecem je godovnik izrazil upanje, da bo tudi svojo sedemdesetletnico še lahko obhajal tako čil in krepkega zdravja. Ob dobro založeni mizi in v lepi domačnosti je potekal prijetni večer.

Janez Mikl izhaja iz zavedne Gašperjeve družine, iz katere je prišlo šest otrok. Kmetija ga je že od mladih leta privadila na trdo delo, tako da je tudi pozneje, kot gospodar dobro in vestno vodil domačijo. Za svojo družico je izbral zavedno Slovenko iz Bač – Fonarjevo Danico, s katero danes marljivo upravljata lepo urejeno posestvo, ki je poleg kmetije tudi še počitniški dom.

Že Hajnžkov oče je bil vnet narodni delavec, odličen pevec – torej nič čudnega, da je tudi sin kmalu stopil v njegove stopinje in požrtvovalno deloval v prosvetnem društvu „Jepa- Baško jezero", čigar predsednik je bil od leta 1973 do 1981. Kot umnega, zelo razgledanega, govora nadarjenega človeka je pri občinskih volitvah postavila slovenska lista njega na čelo in tako že osmo leto zastopa naše interese v občinskem odboru. Tudi v zadružništvu se udejstvuje že dolga leta, tako da mu je življenje res en sam delovni dan.

Ob vsem tem mu vsi, ki ga poznajo in cenijo, želijo vse dobro in kličejo Hajnžku: „Še na mnoga zdrava leta!"

Premestitve in namestitve duhovnikov

S 1. septembrom bo v krški škofiji na župnijah več sprememb in sicer gre tu za premestitve in namestitve duhovnikov v razne kraje. Pri teh premestitvah so prizadeti tudi slovenski duhovniki. Tako bo kaplan Janez Tratar iz Šentjakoba v Rožu premeščen v Dobrlo vas, kaplan Marjan Schuster iz Šmihela pri Pliberku pa v Šentjakob v R. V Borovljah bo kot kaplan deloval novomašnik magister Jožef Marketz, v Šmihelu pri Pliberku pa novomašnik magister Stanko Olip.

Duhovnikom želimo na novih župnijah dobro sodelovanje z ljudstvom.

V stenah Dolomitov

Slovensko planinsko društvo Celovec je v zadnjih letih zabeležilo tudi uspehe na alpinističnem področju v okviru katerega ima nekaj dobrih alpinistov. Enega teh alpinistov Marjana Čertova, odbornika SPD Celovec in vodjo alpinističnega odseka, smo naprosili, da bi nam poročal o svojih podvigih. Mladi alpinist-samorastnik doma iz Slovenjega Plajberka študira pravo v Innsbrucku na Tirolskem. Rad je ustregel naši želji in nam poslal prispevek, ki ga seveda radi objavljamo.

Binkoštne praznike sem s soplezalcema tirolskima študentoma preživel v navpičnih stenah gorovja Sella na Južnem Tirolskem. V teh stenah, ki so zaradi izpostavljenosti in težavnosti znane vsem dobrim plezalcem, smo s tovariši preživeli binkoštne praznike in preplezali tri smeri. V soboto 29. maja smo se kljub pozni uri še opogumili in vstopili v Stegerjevo smer v prvem Sella stolpu. Za to smer, ki je visoka 200 metrov in ocenjena s IV in V smo potrebovali uro in pol. To je bilo potrdilo, da smo dobro strenirani, kar je zelo okrepilo našo zavest. Na Kampingu pod Sello smo postavili šotore. Imeli smo lep razgled na južno ostenje Selle. Z daljnogledi smo iskali smeri, ki smo jih nameravali plezati naslednja dva dni.

V nedeljo 30. maja smo vstopili v Micheluzzijevo smer, ki je visoka vsega skupaj 500 metrov in ima težavnosti V in A0 stopnje. V spodnjem delu je plezanje lahko in hitro pridobivamo na višini, toda uživaškega plezanja je kmalu konec, ko dospemo do zelo težkega in izpostavljenega 90 metrov dolgega vodoravnega prečenja stene. Oprimki so zelo majhni, tako da imajo v njih prostora samo prednji členki prstov. Teh 90 metrov zahteva od nas mnogo moči in popolno koncentracijo. Globoko se oddahnemo, ko pritelovadimo na varno stojišče. Naslednjih 200 m je lažje plezanje v trdi kompaktni dolomitski skali. Sonce z vso močjo žge v pleča, želja postaja vse hujša in smeri noče biti konec. Ob 12-ih pa izplezamo že v lažji svet. V diru jo udremo v dolino. Ne zmenimo se za prelep pogled na Marmolato, na množico ljudi, ki globoko pod nami na cesti zre k nam gor. Popoldan počivamo in pomilujemo naveze, ki jih je popoldansko sonce ujelo v steni.

Na kampingu so še Angleži, Francozi, Italijani, Nemci. Ko se zmrači se vsa druščina zbere okoli ognja. Ob pesmi, pivu in enkratnem tirolskem vinu pozabimo na vse napore. Toda preveč se te dobre kapljice tudi ne smemo privoščiti, ker nas naslednji dan čaka naporen dan.

Za ponedeljek 31. maja smo si izbrali Abramovo v Piz Ciavarez. Zgodaj zjutraj sonce že posije skozi platno šotora. Umijemo se v mrzlem potočku nato pa pod steno. Navpično se dviga stena nad nami. Zgoraj nekje v sredini nas čakata dva previsa – to bo lepa zabava v vročem popoldanskem soncu. Prvi raztežaji mi gredo hitro izpod rok. Peti raztežaj pa pomeni začetek težav. Stena postaja gladka in oprimki majhni. Le v počasnem ritmu pridobivam na višini. Še štirje raztežaji in težav bo konec, nato pa samo še lahek svet. Po dobrih štirih urah izplezamo na rob. Na cvetoči travi se zleknemo in počivamo..

Trije dnevi so hitro minuli v teh stenah, čeprav so bili težki, pomenijo za nas prijeten dogodek, ki nam bo ostal v nepozabnem spominu.

Marjan Čertov

Slovenske alpinistke v Pamiru

Kot smo že poročali, je sredi meseca julija krenila na pot prva slovenska ženska alpinistična odprava v Pamir v Sovjetski zvezi. Sedaj pa smo zvedeli, da se je tej ženski odpravi posrečilo doseči svoj cilj – vzpon na Pik komunizma, 7494 m.

Od osem članic odprave jih je sedem doseglo vrh po tako imenovani Borodkinovi smeri. S tem vzponom so slovenske oziroma jugoslovanske alpinistke dosegle nov jugoslovanski ženski višinski rekord.

GLOBAŠKA POLETNA NOČ

v soboto 14. avgusta 1982 ob 20.30 uri pri Šoštarju v Globasnici.
Igrajo „Fantje treh dolin"
Prireditelj: Slovensko kulturno društvo v Globasnici

IZLET NA POLINIK (2780 m)

v Kreuzeckovi skupini
v nedeljo 15. avgusta 1982
Odhod ob 5. uri zjutraj iz Šentjakoba v Rožu (na trgu). Vrh spada v družino „Poti prijateljstva".
Prireditelj: Slovensko planinsko društvo Celovec

SPD „Danica" v Šentvidu v Podjuni vabi na

KONCERT

ki bo v soboto 14. avgusta 1982 ob 20.30 uri v Kulturnem domu „Danica" v Šentprimožu.
Družinski instrumentalni kvartet RAUSCHER BÜRGLE iz Münchna bo igral znane in priljubljene melodije znanih skladateljev. Poleg tega bodo sodelovali domači pevski solisti: Daniela Kežar - sopran, dr. Mirko Wakounig - tenor, Marija Kežar - alt in Stanko Polcer - bas. Klavirska spremljava - Hanzi Kežar, Stanko Polcer in Marija Kežar.

VEČER Z DOMAČIMI PEVCI

v soboto 14. avgusta 1982 ob 20. uri v gostilni Sereinig v Podnu.
Spored oblikujejo: cerkveni moški zbor, domači vokalni kvintet, sestri Čertov
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Vrtača" v Slovenjem Plajberku

VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE

v nedeljo 15. avgusta 1982 ob 20. uri v ljudski šoli v Žitari vasi.
Nastopajo: MoPZ SPD „Trta" iz Žitare vasi, folklorna skupina SPD „Trta", MePZ SPD „Zarja" iz Železne Kaple, ansambel „Korenika" iz Podjune
Prireditelj: Slovensko prosvetno drutvo „Trta" v Žitari vasi

KVIZ

v petek 27. 8. 1982 v klubu na Blatu. Kviz bo obsegal pet področij — šport, politiko, občino, zemljepis in splošna vprašanja.
Tekmovalo se bo v štirih skupinah, v katerih bosta po dva kandidata. Interesenti naj se javijo do 20. avgusta 1982 v klubu na Blatu. Vse kandidate čakajo lepe nagrade.
Prireditelj: Koroška dijaška zveza Blato

NUJNO!

Za naslednji vpoklicni rok 1. oktobra 1982

IŠČEMO DVA CIVILNA USLUŽBENCA

(Zivildiener)

za zanimivo dejavnost pri društvu za resocializacijo in Centralni ustanovi za pomoč odpuščenim jetnikom. Delokrog: razširitev projekta za premostitvena delovna mesta in prihodnje leto (1983/84) izgradnja stanovanjskega projekta. Potrebujemo ljudi z idejami, pobudami in organizacijsko sposobnostjo.

Kdor je že bil pred komisijo za civilno službo, pa še ni dobil vpoklica na kako mesto in hoče 1. oktobra nastopiti svojo civilno službo, naj se takoj oglasi pri nas: Pischeldorfer Straße 7/74, telefon (0 42 22) 54 6 80 ali Pischeldorfer Straße 7/73, telefon 51 27 40. Takoj se bomo povezali z notranjim ministrstvom in skušali doseči vpoklic.

Društvo CONTRAPUNKT
sečnja in razdrobitev lesa
Pischeldorfer Straße 7/74
9020 Celovec

Močule - Suha

Prejšnji teden smo se na suškem pokopališču za vedno poslovili od Marije Vrhnjak iz Močule. Umrla je nenadoma na prevozu z rešilcem v bolnišnico. Pokojna je bila stara komaj 45 let, torej v najlepših letih. Čeprav je nekaj bolehala in bi morala k zdravniku, pa tega ni hotela. Je pač bila tiste vrste ljudi, ki se bojijo zdravnikov. Prav to pa ji je bilo usodno. Ko pa je bilo tako hudo, da ni bilo več za vzdržati, in je morala v bolnišnico, je pa zdravniška pomoč prišla prepozno.

Tragično preminula Marija Vrhnjak izhaja iz znane slovenske družine. Tudi ona je morala s starši in stoterimi drugimi slovenskimi družinami deliti usodo pregnanstva z domače grude. Postaji trpljenja Vrhnjakove družine sta bili taborišči Frauenaurach in Hesselberg v Nemčiji.

Mnogo prezgodaj se je nesrečni Mariji pretrgala nit življenja. Njena tragična smrt ni prizadela samo njenih svojcev, temveč vse, ki so pokojno poznali. Kljub hudemu dežju se je na suškem pokopališču zbralo veliko pogrebcev, ki so ji izkazali poslednjo čast. Ob odprtem grobu se je poslovil od nekdanje sotrpinke predsednik Zveze slovenskih izseljencev Jože Partl. Pogrebni obred je opravil domači župnik Igerc. V slovo pa so zapeli domači pevci.

Tragično in mnogo prezgodaj preminulo Marijo Vrhnjak bomo ohranili v nepozabnem spominu. Svojcem in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.

SHOD NA SV. VIŠARJAH

v soboto 21. avgusta 1982 z mašo ob 11. uri. Shoda se bodo udeležili: videmski nadškof Battisti, ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar in celovški škof dr. Egon Kapellari.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 29. julija 1982

Za 100 **din** dobite	28.00 šil.
Za 100 **din** plačate	32.00 šil.
Za 100 **lir** dobite	1.23 šil.
Za 100 **lir** plačate	1.32 šil.
Za 100 **mark** dobite	693.50 šil.
Za 100 **mark** plačate	709.80 šil.

Folklorni ansambel „France Marolt“ gostoval v Borovljah

V sredo 4. avgusta 1982 je bila v nabito polni dvorani mestne hiše v Borovljah prireditev, na kateri je nastopal svetovno znani folklorni ansambel „France Marolt“ iz Ljubljane. Po posredovanju jugoslovanskega konzula Svetislava Popoviča, sta organizirala to prireditev Slovensko prosvetno društvo Borovlje ter kulturni referat mestne občine Borovlje. V svojih pozdravnih besedah se je predsednik društva, Melhior Verdel, zahvalil vsem, ki so omogočili prireditev in izrazil svoje zadovoljstvo nad tem, da je to prva prireditev, ki jo organizirata slovensko društvo in občina Borovlje, kar je brez dvoma koristno za slovensko, kakor tudi za nemško govoreče Korošce. Verdel je poudaril, da sta sožitje in kulturna izmenjava med obema narodoma potrebni, vendar pa ne sme ostati samo pri takšnih prireditvah, sožitje se naj odvija tudi v vsakdanjem življenju. Ta prireditev pa naj bi bila prvi korak na tej poti, je menil predsednik boroveljskega SPD. Za kulturni referat mestne občine Borovlje, je pozdravil navzoče referent za tujski promet, Rupert Sereinig, ki je menil, da občina to iniciativo pozdravlja in da bi do takih prireditev prišlo tudi v bodoče. Oba govornika sta spregovorila v obeh deželnih jezikih — slovenskem in nemškem.

Ko je Uši Kelich, ki je povezovala posamezne točke ansambla, napovedala plesalce, ki so prišli na plesišče v lepih gorenjskih nošah, so jih gledalci sprejeli z bučnim aplavzom. Plesalcem je takoj uspelo osvojiti publiko, pri čemer je seveda pomagala tudi godba, ki je spremljala ansambel pri vsakem plesu. Na sporedu so bili plesi iz vseh predelov Jugoslavije in tako je bilo možno videti kulturno bogastvo, ki ga imajo v matični Sloveniji in drugih jugoslovanskih republikah. Seveda so na večeru mogli prikazati samo del bogate jugoslovanske kulturne zakladnice. Navdušile pa niso le pisane noše, ki so narejene iz dragocenega materiala, ampak tudi eksaktnost, ličnost in ritmika, ki so jo izvajali plesalci ob podajanju posameznih plesov. Eden viškov je bil sigurno ples makedonski oro, katerega plešejo brez spremljave inštrumentov in na katerem takt dajejo samo z nogami in z okraskom, ki ga nosijo dekleta na prsih. Ples izraža, kako iščejo fantje bodoče žene in jih preizkušajo v njihovih sposobnostih. Pri tem dosežejo neverjeten tempo, ki je presenetil vse navzoče. Ravno ta ples je pokazal, kako dobro naštudirane plese oziroma repertoar ima folklorni ansambel „France Marolt“.

Z bučnim aplavzom se je publika zahvalila in poslovila od plesalcev, ki so ji na tem večeru nudili pester in zanimiv program in si želela, da bi bilo v bodočnosti še več takih kvalitetnih prireditev.

Na žalost pa je bilo opaziti, da nemško govoreča publika, predvsem tista iz Borovelj ni bila v zadostni meri prisotna in zato je želeti, da se bodo Boroveljčani nemškega jezika, v bodoče bolj posluževali kulturnih ponudb tako Slovenskega prosvetnega društva Borovlje kot tudi ponudb drugih kulturnih organizacij v Borovljah.

Roman Verdel

Izlet na Obir v spomin Hermana Velika

Okrog 80 prosvetašev in planincev se je kljub slabemu vremenu v nedeljo 1. avgusta dopoldne zbralo na vrhu Obirja, da počastijo spomin na velikega slovenskega rodoljuba, kulturnega dejavnika (podpredsednik SPZ) in selskega župana Hermana Velika. Slovensko prosvetno društvo „Obir“ na Obirskem organizira vsako leto izlet v spomin na tega velikega rojaka, ki je sredi dela nenadoma in popolnoma nepričakovano umrl, kar je bil neizmeren udarec, ne samo za težko prizadeto družino, temveč tudi za vso slovensko narodno skupnost ter za številne prijatelje od blizu in daleč. Tokrat je bil to že sedmi spominski pohod na Obir.

Na vrhu je zbrano planinsko publiko, med katero so bili tudi žena in otroci pokojnega Hermana Velika, jugoslovanski konzul v Celovcu Alfonz Naberžnik z družino in kot neka posebnost znani „Logaški oktet“, pozdravil predsednik SPD „Obir“ dr. Gustl Brumnik.

Na vrhu te drugače tako razgledne gore, ki ima upravičeno še drugo ime — Koroški Rigi — je bilo prijetno družabno razpoloženje s petjem. Ob tej priložnosti ni manjkalo pripovedovanj o prijaznem selskem županu, ki ni uradoval samo v občinski pisarni, marveč tudi doma v Zgornjem Kotu. Ljudska šola v Zgornjem Kotu, kjer je stanoval, je bila druga neuradna ekspozitura občine Sele. Svoje občane je ljubil kot svoje brate in sestre in vsem je šel na roke, kjerkoli je le mogel. Bil je izredno priljubljen in od vseh spoštovan župan in soobčan. Zato se ne čudimo, da se Selani in Obirčani tako radi udeležujejo tega spominskega pohoda. Celo „Logaški oktet“ iz Notranjske je prihitel na Obir, da pokaže svoje spoštovanje do Hermana Velika.

Nižje na planini Marof pa je bil še piknik. Tudi vreme se je popravilo in pokazalo solidarnost s pohodniki, ki so prišli od blizu in daleč da počastijo spomin na Hermana Velika, ki je imel v srcu vedno sonce, ki je izžarevalo toploto za vse.

OPERA ZA BELO RASO

Zvesti starim in mlajšim idealom preroka germanske glasbe so očitno ostali potomci in organizatorji vsakoletnih opernih uprizoritev v Bayreuthu v Nemčiji, ki so posvečene komponistu Richardu Wagnerju. To je postalo ponovno jasno v zadnjih dneh, ko se je slišalo iz Bayreutha, da je potomec komponista Wolfgang Wagner, hkrati šef tega bavarskega festivala, proti želji umetniških vodij, dirigenta Georga Soltija in režiserja Petra Halla, samovoljno odločal, da prihodnje leto ne sme nastopiti črni pevec Simon Estos v vlogi Wotana v operi „Ring des Nibelungen“. Namesto njega bo nastopil švedski pevec bele polti. Bayreuth ostane torej, če že ne v nemških, potem vsaj v belih rokah, in Wagner ne bo onečaščen od črnega pevca.

To v bistvu ni nič novega, saj je Wagnerjeva glasba in tradicija že od nekdaj skrbela za arijski in nemški narod: v času tretjega rajha je sploh postala neke vrste tipična germanska glasba, takrat so jo varovali predvsem pred pevci Židovskega porekla; danes pač prevzemajo črnci židovsko vlogo, kajti kam bi prišli v Bayreuthu, če bi tam lahko nemoteno prepevali črnci? S tem bi bilo onečaščeno Wagnerjevo svetišče, ki si ga je še za čas svojega življenja sam postavil, da bi tam gojil to, kar je za njega predstavljalo „zdravo umetnost“.

Gotovo: festival v Bayreuthu je v bistvu privatna zadeva, ki pač zadovolji ljubitelje Wagnerjeve glasbe; vendar postaja zadeva le bolj kočljiva in značilna, če se zavedamo, da se ravno pri tej glasbi, ki je pred komaj štirimi desetletji že enkrat stala v prvi vrsti kulturno-imperialističnih teženj nemškega rasizma, zopet pojavi nevarni element šovinizma; ravno v zadnjih letih so se tudi v Bayreuthu trudili umetniki vseh vrst — od dirigentov preko režiserjev in tja do pevcev — da bi Richarda Wagnerja, ki je bil na glasbenem področju gotovo genij svojega časa — pokazali v novi, povsem kritični in distancirani obliki njegovih političnih teženj. Kazalo je, da so se tudi najbolj germanski ljubitelji Wagnerja sprijaznili z novo recepcijo njegovega umetniškega dela. Izjava vnukinje komponista Winifried Wagnerjeve, ki je pred televizijo slovesno izjavila svojo zvestobo führerju, so pripisovali njeni starostni seniliteti, četudi so bile Wagnerjevemu clanu silno nerodne. Ob zgoraj navedenem primeru pa se zdi, da tudi takrat ni šlo samo za spodrsljaj neke senilne starke, temveč za nadaljevanje te nesrečne umetniške linije, ki vidi samo v čisti, arijski in beli rasi primerne kulturne izvajalce. Tudi na kulturnem področju so prišli nekateri do prepričanja, da je čas ponovno zrel za ukrepe v smislu in interesu izvoljene rase. Današnji črnci pa se znajdejo v vlogi včerajšnjih Židov. Tudi na deskah, ki menda pomenijo svet. Nemška opera je pridržana belcem. In nemška publika aplavdira.

Fra-ter

Konec poti in življenja

V severozahodni steni Petelina nad Podroščico sta se minulo nedeljo smrtno ponesrečila 17-letni Anton Dobernik (bivši dijak slovenske gimnazije v Celovcu) in 16-letni Andrej Dickmann, oba iz Srej pri Šentjakobu.

Na Petelina so se v soboto odpravili štirje prijatelji — Andrej Dickmann, Rudolf in Heinz Keuschnig ter Anton Dobernik. Prespali so v pastirski koči na Rožci, naslednjega dne v nedeljo pa so se podali proti svojemu cilju na Petelina, 1780 m. Heinz in Rudolf Keuschnig sta šla na vrh po običajni poti, Andreas Dickmann in Anton Dobernik pa sta se odločila za težavnejši vzpon skozi ostenje Petelina, ki je izredno krušljivo. Heinz in Rudolf Keuschnigg sta na vrhu dolgo čakala na tovariša in ker ju ni bilo, sta kar slutila, da se je nekaj zgodilo. Odhitela sta v dolino in alarmirala žandarmerijo in reševalce, ki so takoj šli v akcijo, ki je trajala skoro do polnoči. Zaradi nevihte so akcijo prekinili in jo nadaljevali v ponedeljek. Dopoldne okrog 10. ure so našli trupli obeh nesrečnih planincev. Po vsej verjetnosti ju je v eni izmed grap zalotil kameniti plaz in ju treščil v prepad. Tragična nesreča je močno odjeknila med našim prebivalstvom, saj sta bila oba znana kot prijetna prijazna fanta. Anton Dobernik je bil tudi aktiven in požrtvovalen prosvetaš SPD „Rož“ v Šentjakobu.

Pogreb obeh nesrečnih mladih fantov je bil v sredo na šentjakobškem pokopališču. Težko prizadetim staršem izrekamo naše globoko sožalje.

Janko Kersnik 6

AGITATOR

„Jaz sem že mislil, da vas ne bo!“ klical je Koprivec. Koncipient je naglo sedel poleg voznika; na drugi strani pa se je tiščal notar. Oni trije so balansirali zadaj.

Po kratki vožnji so ugledali pred seboj razsvetljena okna Medenovega gradiča, in ko je ustavil voznik svoja konjiča pred velikimi vrati, pritekel je hlapec pomagat gospodom s sani. Dva druga pa sta svetila z baklami. Nekoliko korakov proč je stala cela gneča gledalcev, domačih hlapcev in deklin, kateri so si šepetali razne opazke o prihajajočih ter klopotali z zobmi ob hudem mrazu. Po veži in po stopnicah je bilo vse zeleno. Oboki so bili prepreženi s smrečjem, ob straneh so stala drevesa iz cvetličnjaka in v vsakem ovinku je brlela svetilnica. Zgoraj v prvem nadstropju na mostovžu je pričakoval graščak Meden svoje goste, opravljen v frak in na rokah rumene rokavice in pokrit z visokim svilenim klakom. Mož je bil že malo starikav, dokaj trebušast in debeli vrat mu je silil izza ozkega, trdega ovratnika. Z nenaravnimi pokloni je pozdravljal prišlece in jim stiskal roke; govoril je malo in tem urneje hodil prihajajočim gostom odpirat vrata v sobo, kjer jih je sredi došlih gospa pričakovala in pozdravljala njegova soproga.

„Prosim, prosim, gospod sodnik,“ hitel je Meden in tiral ogovorjenega k vratom; adjunktu in koncipistu je stisnil roki, Korena in notarja pa le površno, a vendar prijazno pozdravil. V sobi je bilo še malo gostov, največ uradnikov iz Borja; pa kmalu so se sobe polnile. Prišlo je tudi nekoliko gospodov iz mesta, med njimi trije oficirji. Tudi Bole s svojo soprogo in Milico se je pripeljal. Družba je bila sila raznovrstna ali raznobarvna in zato spočetka tudi živahna zabava ni mogla prodreti. Vse je le bolj šepetalo in boljši znanci so se stiskali skupaj. Gospe so zlasti ogledovale graščakinjo, soprogo Medenovo. Bila je opravljena v težak, siv brokat in sem ter tja je nosila po krilu pripete šopke svežih sneguljčic. Ta oprava je čudno pristovala njenim svetlim, plavim lasem, a prav ker se je videlo vse bolj enotno in skromno, vplivala je celota zmagonosno na gledalca.

Sedaj se je pripeljal tudi doktor Hrast s soprogo svojo. Elza, Medenova soproga, pozdravila je oba jako prijazno in doktorju tudi stisnila roko. Boletova in Hrastova družina je zasela kot v dvorani poleg sobe, kjer je sprejemala graščakinja goste; poleg njih na nizkem odru pa so godci, vojaki, pripravljali gosli svoje.

„Nekoga menda še pričakujejo,“ omenil je Bole, prišedši od druge strani h gostom.

„Koga vendar? Jaz skoraj nobenega znanca ne pogrešam in tujcev je tudi že nekoliko,“ zavrne Hrast.

Vtem je prišumela Elza mimo.

Bila je lepa žena, lepša nego prej deklice, in ona mirna samozavest, katera je prej le časih zasijala iz njenih modrih oči, razlita je bila preko bledega, polnega lica. Le oko je bilo nemirno.

„Baron Jablonski je obljubil, da pride nocoj,“ dejala je, obrnivši se k Boleški, „čudim se, da ga tako dolgo ni; a mrzlo je in sneg, ta sneg — —.“

„Baron Jablonski?“ ponavljal je Hrast, ki je stal poleg. Vprašal je to z vidnim čudenjem, a takoj mu je bilo žal, da je isto pokazal.

„Ste li že dolgo znani z njegovo rodbino?“ omenila je Boleška, katera je bolje vedela prikriti čudenje svoje.

„Obiskal nas je pred kratkim in tudi midva sva bila že v Grobljah pri njem.“

Hrast je pri teh besedah jel gledati po dvorani; spomnil se je nehote Korena in pogovora ž njim o priliki, ko sta prejela povabilo na ples k Medenovim.

V prvi sobi se je gnetlo nekoliko oseb in Elza se je ozrla tja.

„A, tu bode! Res je,“ dejala je skoraj bolj naglo, nego je sama hotela ter odšla novim gostom naproti.

Hrast je nekoliko potipal Boleta.

„To pa vendar nekaj pomeni, prijatelj, Jablonski — in tukaj . . .“

Vtem je prišel Koren urno iz prve sobe mimo doktorja.

„Kaj sem vam pravil?“ šepnil je potihoma, a vendar je bilo nekoliko srditosti v tem vprašanju.

„Kaj?“ ponavljal je Hrast, akoprav je vedel, kaj misli Koren.

„Da je vse humbug, političen humbug, in mi smo okvir, statisti, klovni, bedaki . . .“

Bole se je glasno zasmejal, da so celo gospe pozorne pogledale.

„Kaj vam je, gospod Koren?“ vprašala je Milica in si s pahljačo zakrila pol obraza.

Da bi bil kdo drugi stavil to vprašanje Korenu, gotov bi mu bil srdit odgovor; tudi sedaj se je v koncipientovih očeh posvetilo nekaj, blizu kakor „vi tega ne umejete“. Pa premagal se je. „Nič, nič!“ dejal je naglo.

Sedaj se je tudi Hrast nasmehnil. To je pa mladega moža še bolj razburilo.

„No, če pač hočete vedeti“ — povzel je zopet besedo „povem vam pa lahko — saj se ne bojim nikogar. Vidite, gospodična, danes smo tu vsi — ščinkavci, vrabci — ali kar hočete — Meden in tisti oholi baron grobeljski — ta dva pa stavita nocoj zanke neumnosti naši. Glejte, volitve so

Dežne kapljice

Klasato polje je zadihalo v svežem poletnem jutru in iz njega se je dvignila komaj vidna lahna meglica. Prijetna toplota je gnala meglico, da je izginjala v višave. Povzpela se je nad najvišje vrhove planin. Še in še se je dvigala, dokler je niso zajele premražene plasti ozračja. Tu se je začela krčiti od hlada v oblak. Njeni hlapi so se zgoščevali in pretapljali v komaj vidna telesca. Iz njih so se izcimile nežne in svetlikave dežne kapljice, za njimi pa nove in nove.

Zrak ni trpel tolikšnega bogastva vodnih hlapov. Kapljice so mu postale pretežke, da bi jih mogel nositi na tolikšni višini. Kapljica za kapljico je začela padati proti zemlji.

Bilo je hladno. Morda bi kapljice celo zmrznile, da se med padanjem niso segrele. Naletele so na tople vodne hlape, ki so majceni nevidni balončki hiteli v sinje višine. Zadevali so ob nje in se jih oprijeli. Tako so kapljice med padanjem stalno rasle in posatjale vse težje in težje. Padale so vse hitreje skozi milijone in milijone drobcev dvigajočih se vodnih hlapov. Oblak je rasel bolj in bolj in končno oblaka ni bilo ne konca ne kraja. Sončni žarki so padajoče kapljice že zdavnaj zapustili. Obtičali so nekje sredi meglene gmote vodnih hlapov. Bili so pač prenežni, prelahki in prenasmejani, da bi mogli poleteti skozi te puste, mračne, povratne megle. Edino dežnim kapljicam je bilo usojeno, da so se mogle prebijati skozi puščobne meglene kope temnosivega oblaka proti zemlji.

Naenkrat je okrog njih postalo svetleje. Znašle so se na dnu oblaka. Izpod njih so zazijala skalnata rebra, prostrani gozdovi in globoke doline. Ves širni prostor z oblaki je bil čemeren, začel je točiti debele solze. Po njem so šarili brezbrižni vetrovi, ki so kapljice nemilostno premetavali. Z neznansko brzino so padale proti gozdovom. Zdelo se je, da se bodo zdaj zdaj razletele ob vršičkih visokih smrek.

Zgodilo se je drugače. Topli zrak, ki se je dvigal nad pobočjem planine, je nenadoma zmanjšal njihovo brzino. To jim je olajšalo pristanek. Spustile so se do višine najvišjih borovcev, mnoge so prihuljeno spolzele med vejami samotnih smrek in komaj slišno udarile ob gozdna tla. Pri udarcu ob zemljo so izgubile svojo okroglo kapljičasto obliko. Razleknile so se kot žaba in obležale za hip popolnoma negibne. Mali mravljinček, ki je prve med njimi opazil, je na vso moč hitel proti njim, toda preden se je prerinil skozi vsevprek razmetano igličevje, je kapljic že zmanjkalo. Vpila jih je vase suha in žejna zemlja. Nato je v listju nagosto zašumelo. Krog mravljinčka je zadeževalo na tisoče novih dežnih kapljic. Prekopiceval se je od ene do druge, vsako malo obliznil.

Prve kapljice so bile med tem že globlje v zemlji. Pronicale so skozi razpoke v zemljo, dokler se niso razlezle med mrežo tankih koreninic, ki so jim drzno jemale rahle in nežne vodne hlape. Nekaj teh hlapov je prodrlo naravnost v ožilje rastlin. Čudovita sila v njih jih je gnala skozi sočna stebelca in stebla, vse do zelenih listov in cvetnih čaš. Ko pa je posijalo znova sonce, se jih je nekaj sprostilo in poletelo med vejami orjaških borovcev nad tihi gozd.

Mnoge kapljice pa se niso dale ujeti spretno razpredenim koreninicam. Zbratile so se s sosednjimi dežnimi kapljicami, ki so prav tako pronicale skozi temne sloje gozdne prsti ter z njimi vred junaško prodirale naprej v globino. Za njimi so prihajale nove in nove sestrice. Stapljale so se v nove večje vodne kapljice, a kaplja za kapljo v biserno čisto vodico.

Po dežnem nalivu je oživelo na sto in sto novih studenčkov. Polnili so se potoki, rasle so reke. Po strmih rebrih so zagrmeli bučni hudourniki, voda je drla v nižino, skozi poljane, skozi tisoče trgov, vasi in mest — vse naprej in naprej. Brezkrajna množica dežnih kapelj si je utirala pot in se valila po deročih strugah, vse do daljnega brezkončnega morja.

A vsi hlapi dežnih kapljic le niso šli po tej poti. Mnogi od njih so že v prvem mraku zapustili vlažno in prenapito zemljo, poleteli nad gozdove in njive, v jutranjih urah pa drug preko drugega polegli na travo in cvetje. Spremenili so se v roso, ki je osvežila vso zeleno prirodo. Sončni žarki so jih s svojo toploto zopet zdramili, zopet so morali izhlapeti v sinje višine. Tako se je to ponavljalo iz dneva v dan.

PAMETNE MISLI

- **Če greš naravnost, se ne spotikaš.**
- **Ko bi besede kupovali, bi jih manj govorili.**
- **Žlahta je raztrgana plahta, ki se pa ne da zašiti.**
- **Preden se lotite iskanja sreče, se pozanimajte, če jo je kdo izgubil.**
- **Naj vam bo v čast, da bolj ljubite kot pa ste ljubljeni.**
- **Najboljši nasvet je izkušnja; toda ta nasvet pride vedno prepozno.**
- **Iz ene ure jih bolečina napravi deset.**
- **Beseda, ki jo zadržiš v sebi, je tvoj suženj; beseda, ki ti uide, je tvoj gospodar.**
- **Življenje ni kot knjiga, ki jo je mogoče brati po večkrat.**
- **Kadar kri vre, se glava meša.**

Krava in trgovina

Pride krava v trgovino,
založeno res obilo,
bulji v porcelan, zlatnino,
milo, ure, torbe, svilo,
v dolgem repu z repom maha,
dokler prodajalka plaha
le ne vpraša čudne krave:
„Krava, prosim, kaj želijo?
Kar želijo, to dobijo.
Torej kaj želijo?“ „Trave.“
„Ampak milostljiva krava,
tu se ne prodaja trava.“
„Čudno, česa ne poveste!
Kaj pa torej tukaj jeste?“
„Bogme, jeste kakor muhe.“
„Žemlje, sir, meso, prikuhe —“
Pa se krava je obrnila
in se nikdar več vrnila.
„No, kako je?“ vol jo vpraša.
„Nič ni v mestu, slaba paša.“

Matej Bor

GORSKA POT

V gore se vzpenjajo poti, komaj opazne. Vendar je večina njih zaznamovana z markacijami. Ponavadi so to krogi, ki jih narišejo z barvami. Po teh poteh hodijo planinci, ki imajo radi mir, čisti zrak in neomadeževano prirodo. Gorske poti se vijejo med gozdovi, med skalami, vzpenjajo se na gorske grebene in slednjič priplezajo na vrh gore. Nekatere pa ne pridejo do vrha gore. Končajo se ob planinski koči.

Neko jutro je rekel oče: „Jutri gremo v hribe. Lezite rano, da boste dobro spočiti, kajti pot bo težavna in dolga.“

Janez in Mojca sta se spogledala in ubogala brez besed.

Zjutraj je budilka začela razgrajati, ko je zunaj ležala še tema.

Ko se je začelo medlo svitati, so bili že na poti proti hribom.

Ko so prispeli do vznožja hriba, je že vzhajalo sonce.

Hrib pred njimi je ležal kot ogromna predpotopna speča žival. Janez se ga je kar prestrašil. „Ne vidim vrha,“ je rekel očetu.

„Ne moreš ga. Vrh je za sedmimi grebeni,“ je smeje dejal oče.

„Za sedmimi grebeni! Kot v pravljici.“ se je oglasila Mojca.

Oče si je naprtil nahrbtnik in pokazal med smreke, med katerimi se je izgubila pot. „Tako, zdaj pa na pot. Hodili bomo dobre tri ure. Gremo!“

Šli so do gozda in pri prvi smreki ob poti jim je oče pokazal markacijski znak. „Zdaj moramo slediti le tem znamenjem do vrha. Dobro pazite nanje, da ne zaidemo.“

Počasi so se začeli vzpenjati proti vrhu. Po dobri uri je rekel oče: „Počivali bomo.“

Sedli so na skale ob poti. Bili so že visoko. Pod njimi se je vlekla dolina s pašniki, njivami in gozdovi. Na desni pa so se vzpenjale v nebo navpične skalne stene.

Oče je približal očem daljnogled in ga naravnal v stene: „Alpinisti!“ je vzkliknil. „Tam, v sredini stene! Trije so v navezi.“

Res so zagledali tri drobne postavice, ki so navidez nepremično visele v steni.

Oče je dal daljnogled najprej mami, potem pa ga je dobil v roke tudi Janez. Z daljnogledom je videl alpiniste razločno, zbliza. Videl je, kako je prvi zabijal klin v skalo, kako je pripel v zaponko vrv in se povzpel naprej proti vrhu.

„Tudi to je gorska pot,“ je rekel oče. „Toda po njej se vzpenjajo le redki planinci, alpinisti. To so hrabri in močni ljudje.“

„Le zakaj silijo v te nevarne stene?“ se je vpraševal Janez.

„Morda prav zaradi nevarnosti,“ je odvrnil oče. „No, krenimo.“ Spet so se usmerili proti vrhu in grizli kolena. Po treh urah so prispeli na vrh. V sebi so začutili zadoščenje in veselje. Z vrha sten pa se je razlegel vrisk. „Tudi alpinisti so premagali steno,“ je rekel oče. Janez pa je zavriskal v sončen dan.

---

pred durmi in nocojšnji ples — vsa veselica, vse je le za to, da se pripravlja in gladi pot Medenu, nemškutarju Medenu.“

„Pst, pst! Ljubi moj Koren!“ hitel je Hrast. — A oni je že odhajal.

„To je fantast,“ dejal je resno Bole. „Pa pojdiva pozdravit barona! A, glej, zeta je tudi pripeljal s seboj!“

„Oh, ta ti je tepec!“ šepnil je doktor.

„Pa zet Jablonskega — in to je nekaj!“

Baron jima je prihajal naproti, spremljal ga je Meden, kateri se je držal, kakor bi bil zrastel za celo ped. Jablonski je prijazno pozdravljal in odzdravljal na vse strani, a lastni mu oholi izraz ni izginil z njegovega lica. Zet njegov pl. Gorski pa se je bil pridružil oficirjem ter od daleč ogledaval dame, sedeče ob dolgih stenah dvorane.

Ples se je kmalu pričel in veselica se je vršila po napovedanem sporedu. Iz početka ni bilo prave zabave; razni, po nekoliko jako različni elementi so se polagoma spojevali, skoraj težavno, a godba, izvrstno Medenovo vino in izborni bife pospeševali so dobro voljo.

Pl. Ruda je bil nocoj v zadregi. Prvo kadriljo je plesal z Boletovo hčerko in kotiljon je bil ž njo gotov; a njega je zdaj mnogo bolj zanimala najkrasnejša gospa nocojšnjega večera — Elza. Tekmoval je pri njej z vsemi drugimi, zlasti s častniki, tako da je celo zaspani adjunkt zapazil izpremembo ter sodniku razodel to novost — kakor se je izrazil.

„In vi, kaj pa vi?“ vprašal ga je ta nagajivo.

„Oh — prestara, prestara!“

„Oh, vi ste lisjak!“ smejal se je sodnik.

„Pa tisti — ki je grozdje ogledoval!“ pristavi notar.

„Pivo je izvrstno!“ mrmral je adjunkt ter odhajal k bifeju.

Celo Koren je polagoma pozabil prejšnjo jezo in čim bolj je jel Ruda zanemarjati Milico, tem bolj se je je lotil on.

„Ste se li že potolažili?“ vprašala ga je med plesom.

„Ste me li umeli prej?“ — Deklica ni takoj odgovorila.

„Da govorim odkrito“ — dejala je potem ter uprla pogled vanj, „nisem vas prav umela. To vem, to je bilo videti, da se menda Medena in barona — bojite?“ pristavila je s smehom.

„Bojim? Oh, ne, nikakor ne! Jaz se nikogar ne bojim — a te ljudi sovražim, iz vsega srca jih sovražim, in to plavolaso Nemko in vso sodrgo — odpustite, jaz bi tudi ne bil prišel sem, ako —“

Tu se mu je strastni govor ustavil. Ponehal je bolj plesati ter postal s plesalko blizu sredi dvorane, krog nju pa so se vrteli drugi v burnem rajanju. „No — zakaj: ‚ako‘?“ hitela je deklica.

Koncipientu je silila kri v lice. Bil je res pogumen, brezobziren mož, kateri je rad povedal vsakemu svoje in nikdar prikrival niti sovraštva niti prijateljstva bodisi komur koli; a sedaj vendar ni našel besede. Sam sebi je bil hotel utajiti, da je le zaradi Milice prišel k Medenovim, sedaj pa ga je ob njenem vprašanju nekaj sililo, da se ji izpove, a z druge strani ga je bilo zapet sram. Molčal je in spodbude iskal v njenih očeh. Toda deklica je menda instinktivno čutila, kaj se godi v njegovih mislih, in ozrla se ni nanj, niti ponovila svojega vprašanja.

Ko je pripeljal svojo plesalko nazaj k njeni materi, sedela je tam Elza.

„Oh, gospod doktor Koren,“ dejala je jako prijazno ter mignila s pahljačo na prazni stol poleg sebe, kako je to, da vas nikdar videti ni; drugi gospodje prihajajo k nam, a vi ste — kaj bi rekla — tako ponosni —“

Smejala se je tako prijazno, obenem koketno, da Koren sprva ni vedel odgovora. Sedel je poleg nje — kajti Milico je bil odvzel že drug plesalec in Boleška se je zabavala z glavarjevo soprogo — ter izgovarjal se, koliko ima posla in malo časa.

„Seveda poleti — vaš krasni vrt — a pozimi — milostiva —“

„Pridite vendar na črno kavo; — nekateri gospodje nas obiskujejo!“

„Ako dovoljujete?“

„Vi se nocoj mnogo zanimate za to malo črnooko krasotico — haha, ljubi doktor, jaz imam izvrstno oko.“

Zakrila je pri teh besedah svoje lice s pahljačo proti drugim ter obrnila se na pol h koncipientu — zaupljivo in nebrižno kakor k staremu prijatelju.

Moral se je ozreti v njo, v njeno bledo, lepo lice in na belo, polno ramo, s katero se ga je skoraj dotikala. Koren ni bil več mladenič; kadar je občeval z Milico, polastila se ga je sicer, kakor je sam čutil v veliko svojo nejevoljo, neka otročja, mladeniška okornost in bojazen; — tej ženi nasproti pa nikakor ne. Znan je bil že dolgo z njo, čeravno le bolj površno; govorilo se je mnogo o njej v trgu in povsod, kjer se je kdo domislil; vse to pa je storilo, da se je zdela vsem zanimiva; a vendar je vsak mislil, da jo sme in more nadzirati. Tako tudi Koren. — Glede ženske lepote pa on tudi ni bil slep.

„Motite se, milostiva! — Hvaležen vam pa moram biti o vaši pozornosti —“

„Oh, ne tajite in tudi tako — zlobni ne bodite!“ karala ga je Elza.

„Zloben? Nikakor ne, ampak odkritosrčen!“

Mahnila je na lahko s pahljačo proti njemu.

„Da bi bilo to, zaupali bi mi bolj; pa seveda, vi vsi v trgu nas gledate malo od strani in zlasti jaz, jaz sem marsikomu na poti. Ni li istina?“

(Dalje v prihodnji številki)

Požar na Srednjem vzhodu

Ko se je sredi julija jugoslovanska delegacija pod vodstvom sekretarja za zunanje zadeve Lazarja Mojsova odpravljala v Nikozijo, glavno mesto Cipra, na sestanek koordinacijskega odbora neuvrščenih držav, je Lazar Mojsov dejal, da mednarodni položaj ves povojni čas ni bil v tako hudi nevarnosti, kot je zdaj.

Predstavniki neuvrščenih držav so se zbrali na sestanek v veliki naglici, saj je bilo potrebno stvari pretehtati, preden bi se zgodilo tisto, česar se je zadnje čase ves svet bal: da bi bili priče uničenju celotnega osvobodilnega gibanja palestinskega naroda. Tisoče nedolžnih žrtev v Bejrutu in drugih krajih Libanona ni moglo zaustaviti vojaškega stroja Izraela, ki si je zastavil cilj, enkrat za vselej uničiti palestinsko osvobodilno gibanje in tako preprečiti, da bi Palestinci še naprej zahtevali neodvisno državo in bi bili v napoto izraelskemu širjenju na Bližnjem vzhodu.

Agresivne politike Izraela ni bilo mogoče z ničemer zavrniti: ne s pozivi Združenih narodov, ne obsodbe, ki so prihijale z vseh strani sveta. Najtežja obsodba je prišla prav s strani neuvrščenih držav, ki so v Nikoziji izrekle vso podporo Palestincem in pozvale svet, naj prepreči pokol tisoče Palestincev, stisnjenih v še zadnji nezavzeti del libanonskega glavnega mesta.

Zganile so se tudi Združene države Amerike, ki so bile ves povojni čas edini in glavni podpornik Izraela. Ves čas so jim tudi dajale potuho in — kar je najbolj pomembno — oborožile so ga do zob, tako da je izraelska vojaška sila daleč močnejša od vseh arabskih. Ameriški politiki so se zaradi pritiska svetovne javnosti odločili za miroljubno posredovalno vlogo, katere namen je preprečiti pokol Palestincev v Bejrutu tako, da bi jih preselili v drugo arabsko državo. Odhod Palestincev iz Libanona naj bi hkrati Izraelcem odvzel vsak izgovor za njihove napade na Libanon. Tako bi tudi izraelska vojska morala zapustiti to nesrečno in težko preizkušeno deželo.

KAM S PALESTINCI

Če kdaj je tokrat svet vnovič občutil vso veliko nesrečo palestinskega naroda, ki je v prvih povojnih letih po krivdi Izraela izgubil svojo domovino Palestino. Na ozemlju Palestine so ustanovili izraelsko državo in z vseh delov sveta so se začeli v novo državo naseljevati Židje ter izpodrivati domače palestinsko prebivalstvo. Vsaka nova vojna od leta 1949 dalje je pomenila novo razseljevanje Palestincev.

Od 5 milijonov Palestincev, kolikor jih šteje ta narod, jih živi več kot pol milijona v Izraelu. To so tisti, ki niso pobegnili, ko je nastala izraelska država. Na zasedenih ozemljih, ki so v lasti Izraela od leta 1967, jih živi v Čisjordaniji 800 tisoč, v Gazi pa 400 tisoč. Drugi pa so kot begunci razdeljeni po arabskih državah. Največ jih je v Jordaniji, 1,300.000, v Libanonu, odkoder morajo zdaj bežati, jih je 700.000, v Siriji 400.000, v Kuvajtu 300.000, v Saudski Arabiji 200.000, po nekaj desettisoč jih je v Iraku, Egiptu in drugih arabskih državah. V Združenih državah jih živi okrog 100.000.

Zdaj, ko Palestinci preživljajo najhujše čase, ko se je nadnje zgrnila vsa brutalna vojaška sila izraelske agresije, so ostali čisto osamljeni. Druge arabske države, ki so imele polna usta besed o arabski enotnosti, so Palestince pustile na cedilu.

Samo sirska vojska v Libanonu se je prve dni spopadla z Izraelci, pa so kmalu omagali, ker so jim uničili veliko letal in raket. Palestinci od nikoder ne dobe ne vojakov ne orožja. Sami se s 6000 vojaki več tednov upirajo siloviti izraelski premoči. Izraelci so poslali v boj proti peščici Palestincev 80.000 do 90.000 vojakov in velikanske količine orožja.

Zakaj so arabske države dopustile, da Izraelci raje pokončajo Palestince do zadnjega moža, kot pa da bi jim priskočili na pomoč in zakaj se zdaj branijo na svoje ozemlje sprejeti te tako hudo preizkušene palestinske „brate".

Zato, ker se mnoge arabske države preveč bojijo Palestincev. Bojijo se, da ne bi močna palestinska vojska in močno osvobodilno gibanje s svojimi idejami škodljivo vplivalo na domače prebivalstvo arabskih dežel. V mnogih izmed teh dežel so na oblasti nazadnjaški režimi, ponekod je še pravi fevdalni sistem, vse velikansko bogastvo in vsa oblast sta v rokah peščice velikašev, ljudstvo samo pa nima niti veliko od naftnega bogastva njihovih dežel niti ne more vplivati na oblast. Vse to bi se lahko spremenilo, če bi se ljudstvu arabskih dežel navzela revolucionarnega duha palestinskega osvobodilnega gibanja. Zato je jordanski kralj Husein leta 1970 pripravil pravcati pokal palestinske vojske na jordanskem ozemlju, nekaj podobnega, kar zdaj počno Izraelci.

Nekatere države, kot je npr. Saudova Arabija ali Egipt, so sprejele pod svoje okrilje samo vodstvo palestinske osvobodilne fronte, otepajo pa se vojakov palestinske vojske. Drugi bi sprejeli samo dele vojske, tiste, ki jim ustrezajo. Libijski predsednik Gadafi je npr. pripravljen sprejeti samo najbolj radikalne dele paletinskega gibanja.

Četudi so palestinci ostali sami v neenaki vojni, pa vendar imajo Izraelci največ težav prav v tej vojni. Tudi žrtev so imeli največ doslej. To pomeni, da jim ne gre po načrtu, čeprav imajo nekajkrat večje sile v Libanonu.

Tokrat ne gre samo za vojaško stran spora s Palestinci. Gre tudi za veliko drugih stvari, kar vse onemogoča Izraelcem hitro in lahko zmago. Nikdar doslej namreč ni bil ves svet tako proti Izraelu, kot je tokrat. Celo v Washingtonu so se morali odločiti za mirno pot rešitve spora. Izraelska vlada je to pot izgubila tudi podporo zelo vplivnih židovskih krogov v samih združenih državah. Le-ti skoraj v večini obsojajo sedanjo politiko Izraela proti Palestincem.

Iz vsega tega izhaja neizpodbitna resnica našega časa: Nobena sila ne more uničiti nekega naroda, če je le-ta z vsemi silami in ne glede na žrtve pripravljen stopiti v bran svoje svobode in neodvisnosti. Palestinci so dokazali, da so pripravljeni braniti svobodo in pravice svojega naroda. Vseh pet milijonov Palestincev ni mogoče uničiti in streti. Tudi če bi porazili sedanjo vojsko, bo zrasla nova. Torej po taki poti, ko se je je lotil Izrael, ne kaže iskati izhoda iz krize na Bližnjem vzhodu. Izhod je v priznanju pravic palestinskega ljudstva do lastne države. Jedro krize je torej nerešeno palestinsko vprašanje, ne pa težnje Izraela. Le-ta mora priznatti palestinske pravice in se sprijazniti z njimi, Arabci pa morajo spoznati, da Izraelcev ni mogoče vreči v morje, torej morajo živeti z njimi kot s sosedi. Samo tako bo moč pomiriti nemirni Bližnji vzhod.

IRAŠKO-IRANSKA VOJNA

Šele če dogajanja v Libanonu povežemo z novim zapletom iransko-iraškega spora, se v pravi luči pokaže, vsa huda nevarnost za mir, ki izhaja iz stanja v tem delu sveta. Po poldrugem letu vojne se je vojna sreča obrnila na stran Irancev, česar mnogi po svetu niso pričakovali. Tudi Irak se ni nadejal tako krčevite moči Irana, kot jo mora zdaj preizkusiti na lastnih plečih. Iran doslej ni pokazal nobene težnje, da bi vojno končali, ko so njegove čete prišle na iraško mejo. Zdaj so vojni in svojim ofenzivam dali nove cilje — treba je uničiti sedanji režim v Iraku in doseči, da bo ljudstvo vrglo predsednika Husseina. Zdi se, da je Iran odločen izvažati ne le nafto, ampak tudi islamsko revolucijo. V Iraku naj bi namreč po končni zmagi iranske vojske vzpostavili tak režim, kot je v Iranu.

Tega pa se ne boji samo iraški predsednik, marveč mnogi voditelji sosednjih držav, še posebej Saudove Arabije, Kuvajta in drugih, kjer so na oblasti režimi, ki že od vsega začetka niso bili naklonjeni Homeiniju. Egipt, ki je sicer precej proč od bojišč, se prav tako boji zmage Homeinija. Zato je poslal Iraku na pomoč nekaj deset tisoč prostovoljcev. Druge države predvsem Saudova Arabija, pa že ves čas kar traja vojna, pošilja Iraku orožje.

Kaj bi se zgodilo, če bi se iranska revolucija razlila po Srednjem vzhodu, si je težko zamisliti. Treba pa je pomisliti, kako bi bila v primeru razširitve vojne v nevarnosti nafta, ki od tod prihaja v razvite države. Lahko si predstavljamo, kako bi ta vojna pritegnila mnoge sile tudi od zunaj. Ni torej zastonj strah, da bi požar, ki ga tako skrbno netijo na Srednjem vzhodu, postal usoden za svetovni mir.

Drago Košmrlj

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 13. 8.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Instrukcija: latinščina — 9.45 Instrukcija: angleščina — 10.00 Instrukcija: angleščina — 10.15 Instrukcija: angleščina — 10.30 Srečanje v Salzburgu — 12.05 Pardon de Notre dame — 12.15 150 let železnice na konjsko vprego Budjevice—Gmunden — 13.00 Uredništvo — 15.00 Edgar iz Tamaracka ali novi čas — 15.50 Risanka — 16.00 Po sledeh v tretje tisočletje — 17.00 Za predšolske otroke — 17.20 Wombeli — 17.30 Matt in Jenny — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pomagač — 21.10 Zgodbe Georga Thomalla — 21.55 Reklama in šport — 22.10 Nočni studio — 23.10 Poročila.

SOBOTA, 14. 8.: 9.00 Poročila — 9.05 Instrukcija: angleščina — 9.20 Instrukcija: angleščina — 9.35 Instrukcija: latinščina — 9.50 Instrukcija: angleščina — 10.05 Instrukcija: latinščina — 10.20 Instrukcija: latinščina — 10.35 Junior original concert — 11.25 Arheologija biblije — 11.55 Nočni studio — 13.00 Uredništvo — 15.25 Sedem let smole — 17.00 Risanje, slikanje, oblikovanje — 17.30 Zgodbe o delfinu — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Mladina & glasba na Dunaju 1982 — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Heinz Conrads in njegovi prijatelji v dunajskem Donauparku — 21.50 Šport — 22.45 Showdown „Drakula ne spi" — 23.20 Poročila.

NEDELJA, 15. 8.: 11.00 Junior original concert — 14.45 Avtomobilska dirka za veliko nagrado Avstrije — 17.00 Japonski mladinski film — 17.40 Klub seniorjev — 18.30 Z očmi prednikov — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Ob priložnosti Göthejevega leta — 22.10 Šport — 22.30 Lepa obleka — 23.15 Poročila.

PONEDELJEK, 16. 8.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Prosim k mizi — 10.00 Instrukcija: latinščina — 10.15 Instrukcija: latinščina — 10.30 Ostre stvari za monsieura — 12.15 Serenata za blagoslov — 13.00 Uredništvo — 15.00 Edgar iz Tamaracka ali novi čas — 15.50 Risanka — 16.00 Profit za vse — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Spoznavajmo nevarnosti — preprečujmo nesreče — 17.30 Bil je nekoč . . . človek — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 7. kontinent — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.05 Profesionalci — 21.55 Šport — poročila.

TOREK, 17. 8.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Instrukcija: latinščina — 9.45 Instrukcija: angleščina — 10.00 Instrukcija: latinščina — 10.15 Instrukcija: latinščina — 10.30 Sedem let smole — 12.00 Color Classics — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Uredništvo — 15.00 Edgar iz Tamaracka alj novi čas — 15.50 Popaj, mornar brez strahu in plemstva — 16.15 Srečanje s tretjim tisočletjem — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Nečak iz Amerike — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.30 Rebel v sutani — 23.05 Poročila.

SREDA, 18. 8.: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.35 Instrukcija: latinščina — 9.50 Instrukcija: angleščina — 10.05 Instrukcija: latinščina — 10.20 Instrukcija: latinščina — 10.35; Tarzan in lovci — 11.40 Oče in sin — 11.45 Argumenti — 13.00 Uredništvo — 15.00 Edgar iz Tamaracka ali novi čas — 15.50 življenje na tleh — 16.15 Srečanje s tretjim tisočletjem — 17.00 Družina slonov — 17.30 Pinocchio — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Policijska inspekcija 1 — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Mala pridna — 21.45 Šport — 23.15 Poročila.

ČETRTEK, 19. 8.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Instrukcija: angleščina — 10.15 Instrukcija: angleščina — 10.30 Mala pridna — 12.00 Gospodarica Valasa — 13.00 Uredništvo — 15.00 Edgar iz Tamaracka ali novi čas — 15.50 Popaj, mornar brez strahu in plemstva — 16.15 Srečanje s tretjim tisočletjem — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Spoznavajmo nevarnosti — preprečujmo nesreče — 17.30 Pet prijateljev — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Satirični film — 21.45 Ljudsko gledališče, kaj je to? — 22.35 Šport in poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 13. 8.: 18.00 Kompas — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Velike reke — zrcalo zgodovine — 21.15 Politika v petek — deset pred deseto — 22.20 Lov na ljudi v džungli — 23.35 Poročila.

SOBOTA, 14. 8.: 17.10 Dva krat sedem — 17.35 Poznate melodijo? — 18.25 Koledar poletnega gledališča — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Ob Göthejevem letu — Faust — 22.15 Jerry Cotton — klub morilcev v Brooklynu — 23.50 Poročila.

NEDELJA, 15. 8.: 14.40 Joe Panther — V močvirjih Floride — 16.30 Pojte z nami — 17.00 Velike reke — ogledalo zgodovine — 17.45 Rock-pop v koncertu — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Ostre stvari za Monsieura — 22.00 Nenavadne družinske zgodbe — 22.25 Promenadni koncert — 23.25 Poročila.

PONEDELJEK, 16. 8.: 17.30 Kompas — 18.00 Perspektive — 18.30 Lunina baza Alfa 1 — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Deske, ki pomenijo svet — 21.05 Čarterski polet v pekel — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Podarjen dan — 23.45 Poročila.

TOREK, 17. 8.: 17.30 Kompas — 18.00 Orientacija — 18.30 Lunina baza Alfa 1 — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poveseliti se je treba — 21.03 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SRERDA, 18. 8.: 17.30 Kompas — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Lunina baza Alfa 1 — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kulturni žurnal v sredo — 21.05 Paul Hoffmann — življenje odrskega igralca — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Samoobvestilo — 23.05 Einsteinove sanje — 23.30 Poročila.

ČETRTEK, 19. 8.: 17.30 Kompas — 18.00 Po Avstriji — 18.30 Lunina baza Alfa 1 — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dali dali — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

ORF — KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 13. 8.: 14.10 Koroški obzornik — Za razvedrilo.

SOBOTA, 14. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 15. 8.: 7.05 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 16. 8.: 14.10 Koroški obzornik — Iz ljudstva za ljudstvo.

TOREK, 17. 8.: 9.30 Land an der Drau — Dežela ob Dravi — 14.10 Koroški obzornik — Mladi pojo — Otroci, poslušajte!

SREDA, 18. 8.: 14.10 Koroški obzornik — Za oddih in premišljevanje.

ČETRTEK, 19. 8.: 14.10 Koroški obzornik — Glasbeni mojstri.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 13. 8.: 17.55 Poročila — 18.00 Domači ansambli: Alpski kvintet — 18.30 Obzornik — 18.45 Pot v prihodnost — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Fantje s Hill Streeta, ameriška nadaljevanka — 20.50 Ne prezrite — 21.05 Španske operne zvezde — 22.00 Spremljajmo — sodelujmo — 22.10 Nočni kino: Dnevnik neke sobarice, francosko-italijanski film — 23.40 Poročila.

SOBOTA, 14. 8.: 15.40 Poročila — 15.45 Dobrotljivi zmaj, madžarski mladinski film — 16.40 Nogomet željezničar : Galenika, prenos — 18.30 Znanstveno-tehnični film — 19.00 Naš kraj — 19.15 Zlata ptica — Makedonske pravljice: Zviti Peter — 19.20 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 X, Y, Z, angleški film — 21.40 Zrcalo tedna — 21.55 Človekova glasba: Novi glasovi — 22.50 Poročila.

NEDELJA, 15. 8.: 9.30 Poročila — 9.35 Živ žav, otroška matineja — 10.25 Osma ofenziva, nadaljevanka — 11.25 Kažipot — 11.45 Čez tri gore: Fantje treh dolin — 12.15 Kmetijska oddaja — 13.15 Poročila — 15.30 Poročila — 15.35 Show Fantastico, zabavno glasbena oddaja — 16.35 Hiša voščenih lutk, ameriški film — 18.00 Športna poročila — 18.15 Nastanek in razvoj jugoslovanskega vojnega letalstva — 18.45 Indija: čas bogov — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.23 TV in radio nocoj — 19.25 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Ilinden, nadaljevanka TV Skopje — 21.30 Človek brez meja — 22.05 Športni pregled — 22.35 Reportaža z nogometne tekme CZ : Sarajevo — 23.05 Poročila.

PONEDELJEK, 16. 8.: 16.25 Ljudje in zemlja, ponovitev — 17.25 Poročila — 17.30 Dediščina za prihodnost: Sporočilo bogov, kulturno dokumentarna oddaja — 18.30 Obzornik — 18.45 Kontra ritem — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Krojači kavbojk, drama — 21.10 Ali se med seboj dovolj poznamo — 21.50 V znamenju.

TOREK, 17. 8.: 17.50 Poročila — 17.55 Mali pingvin, francoska otroška serija — 18.10 Kitajska: Jutro v Pekingu — 18.30 Obzornik — 18.45 Mostovi-Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost — 19.00 Knjiga — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Aktualno — 20.55 Jean Christophe, francoska nadaljevanka — 21.50 V znamenju.

SREDA, 18. 8.: 18.00 Poročila — 18.05 Gusarji kapitana Gancha, brazilska otroška nadaljevanka — 18.30 Obzornik — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Zürich: Mednarodni atletski miting, prenos — 21.45 V znamenju.

ČETRTEK, 19. 8.: 17.40 Poročila — 17.45 Mladi virtuozi: Fagot — 18.00 Živ žav, otroška veselica — 18.30 Obzornik — 18.45 Milano, reportaža — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Poletna srečanja, glasbena oddaja — 21.00 Začelo se je v bronasti dobi, dokumentarna oddaja — 21.50 V znamenju.

KONCERT NA ORGLAH

v soboto 21. avgusta 1982 ob 20. uri v farni cerkvi v Hodišah.
Orgle: Angela Tomanič
violina: Vera Belič
Prireditelj: Katoliška prosveta v Celovcu

Koroška dijaška zveza Blato vabi na predvajanje filma

SREČA NA VRVICI

v petek 13. avgusta 1982 ob 20. uri v klubskih prostorih na Blatu (pri Črčeju) Mladina prisrčno vabljena!

VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE

v ljudski šoli v Žitari vasi

v nedeljo 15. avgusta 1982 ob 20. uri. Prireja SPD „Trta" v Žitari vasi.

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10
Uredništvo: 9020 Celovec, St. Ruprechterstr. 19/IV, tel. 0 42 22 / 54 0 42, teleks 42086 sindok a
Uprava: 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22 / 32 5 50
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje

CELOVŠKI SEJEM
Velik blagovni sejem z zabaviščem

OD PETKA 13. DO NEDELJE 22. AVGUSTA 1982
S SKRAJŠANIM STROKOVNIM LESNIM SEJMOM
RAZSTAVIŠČE CELOVEC
1500 RAZSTAVLJALCEV IZ 30 DRŽAV

Iz ponudbe: gradbeni stroji in materiali, pohištvo, tekstilije, preproge, električno orodje, orodje in stroji za kmetijstvo, vse za gospodinjstvo, dom in vrt.

Spomenik na Svinški planini

(nadaljevanje s 1. strani)

žrtvam je treba odkriti spominske table", je rekel Warasch. „Mislim da je potrebno ljudem, ki to zahtevajo, tudi jasno odgovoriti in jih vprašati, kdo je začel vojno, Hitler ali partizani, kdo je pobil milijone nedolžnih ljudi, Hitler ali partizani? Ali ni tako, da je šele Hitlerjeva zločinska in napadalna vojna povzročila akcije partizanov? Tega se je treba zavedati, ko govorimo o tako imenovanih ‚zločinih na obeh straneh'."

Poudaril je, da je za koroške Slovence odkritje spomenika pri Karluttu pomembno še iz dveh razlogov: „Potrjuje dejstvo, da je prišlo do odpora in boja proti nacistom na celotnem dvojezičnem območju, tudi na severni meji slovenskega naselitvenega območja, in drugič: pri Karluttu so pobili Slovenca in Nemko. Nemka ni zaloputnila vrat pred slovenskimi partizani, važen ji je bil skupni cilj — zrušiti Hitlerjev rajh in doprinesti svoj delež, da bomo spet zadihali svobodno."

„Odpor roti nacizmu, trpljenje, izselitev in oboroženi boj v okviru Narodnoosvobodilne vojske — to je skupna zgodovina koroških Slovencev, zgodovina ZSO in NSKS, kot je člen 7 avstrijske državne pogodbe sad zmage nad nacizmom in naših skupnih prizadevanj", je podčrtal Warasch. Tako kot Janez Wutte je tudi on posvaril pred desničarskimi atentati in pozval oblasti, da ukrepajo proti tem silam. „Tudi Hitler se je v začetku skrival pod demokratičnim plaščem, toda na koncu je bilo na milijone žrtev kot tu pri Karluttu. In njihov zločin — bili so demokrati!" je zaključil Warasch.

Med številnimi gosti, ki so prišli v nedeljo na Svinško planino, sta bila tudi predsednika ZSO in NSKS dipl. inž. Feliks Wieser in dr. Matevž Grilc, nadalje dr. Franci Zwitter, član mednarodne zveze borčevskih organizacij Bogo Gorjan, predstavnika jugoslovanskega generalnega konzulata v Celovcu konzula Naberžnik in Marković, zastopniki borčevskih organizacij iz kranjske in koroške regije in drugi. Navzoča sta bila tudi borca avstrijskega bataljona Peter Tatschl in Toni Wagner, posebno prijazno pa so bili sprejeti nekateri partizani, ki so se borili na Svinški planini.

Pri Karluttu se je zbralo nad tristo ljudi, da bi počastili spomin žrtev nacističnega nasilja. Spomenik Martinu Slemenšku in Margareti Mally sta odkrila predsednik ZKP Janez Wutte-Luc in predstavnik Zveze borcev kranjske regije Zmago Župančič.

Djekše: Občinska seja

Kot smo že v zadnji številki Slovenskega vestnika poročali, večina občinskega sveta na Djekšah ni bila pripravljena odposlati oficialnega zastopnika občine k odkritju spomenika Karluttovi družini. Razen zastopnika EL se noben član SP, VP ali FP ni izrekel za udeležbo pri odkritju spomenika, čeprav so drugače vneti zagovorniki sodelovanja na raznih „domovinizvestih" prireditvah.

Na isti seji so bila na dnevnem redu predvsem gospodarska vprašanja tega agrarnega in gorskega predela severno od Velikovca. Redni in izredni proračun za tekoče leto so povišali, ker rabijo sredstva za podiranje stare šole in ker so se zvišala sredstva za vzdrževanje šole ter drugih poslopij. Redni in izredni proračun obsegata sedaj po soglasnem sklepu 7,7 milijona šilingov. Dješka občina, ki obsega nekaj nad tisoč prebivalcev, je še močno agrarno poseljena, šteje pa tudi med tista področja, iz katerih se kmečko prebivalstvo vedno bolj odseljuje. Zato so bila na dnevnem redu zadnje seje občinskega sveta številna kmečkogospodarska vprašanja. Precej intenzivno so obravnavali osemenjevanje živine in tozadevne podpore s strani občine. Tudi vprašanje tehtnice z mostom, občinske staje za nego parkljev, razširitev vodovodne mreže in še druga vprašanja so bila na dnevnem redu. Iz turističnega vidika se občina trudi označiti nekaj gozdnih poti ter prej ali slej dobiti naziv zdravilišča, čeprav v trenutku še veliko pogojev za to ni izpolnjenih. Vsi odborniki (8 SP, 5 VP, 1 FP in 1 EL) pa so se strinjali, da je čim prej treba preurediti cesto med Djekšami in Krčanjami za novo linijo poštnega avtobusa, ki bi številnim delavcem in vajencem olajšal prevoz v Velikovec in okoliška podjetja.

ŠPORTNI VESTNIK

Zmaga ZSO nad NSKS-v nogometu

V poletni vročini so se vodilni funkcionarji koroških Slovencev odločili, da se pomerita obe osrednji organizaciji v popolnoma novi panogi. Celo za zbližanje med državami je imel šport v zgodovini že pomembno vlogo, zakaj ne bi vplival tudi pozitivno na sodelovanje koroških Slovencev, so se vprašali odborniki.

Zadnji četrtek sta se zato na šentjanškem nogometnem igrišču pomerili nogometni moštvi Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta koroških Slovencev. Od vsega začetka sta moštvi s predsednikoma med napadalci vzeli igro kar preveč resno, kot da bi šlo za to, kdo bo v prihodnjem desetletju s svojim elanom in boljšo taktiko odločno vplival na narodnostno dogajanje. Slišali smo, da so nekateri odborniki in sodelavci NSKS precej potrti. ZSO je namreč zmagala s 5:1 (2:0).

Folklorni večer v Dobrli vasi

dne 5. avgusta 1982 je bil spet popoln uspeh. Saj kaj drugega ni bilo pričakovati, ko je našemu „Slovenskemu prosvetnemu društvu Srce" za nastop v Dobrli vasi uspelo pridobiti svetovno znano folklorno skupino „France Marolt" iz Ljubljane. Tudi vreme je nam, enako kot pri prejšnjih dveh prireditvah, bilo naklonjeno. Jasno nebo je bil naš najlepši baldahin.

Z navdušenjem je sledila tisočera množica gibom brhkih deklet, nasmejanih obrazov in postavnih fantov, ki so se v prijetnem večernem hladu lahkega koraka z vso preciznostjo vrteli po prostranem odru. Občudovali smo dragocene narodne noše jugoslovanskih narodov. Prijetno so odmevale jugoslovanske melodije od arkad starodavnega dobrolskega samostana. Z gromovitim odobravanjem so gledalci nagrajali nastopajoče za njih trud. Dosti je k uspehu prireditve doprinesel tajnik našega društva Martin Pandel, ki je s slovensko in nemško povezovalno besedo tolmačil pomen posameznih plesov.

Za lepi večer se predvsem ansamblu France Marolt iz srca zahvaljujemo. Zahvaliti pa se moramo tudi našemu predsedniku Martinu Wastlu, ki je s pomočjo članstva, predvsem mladine, postavil tako prostran oder, da so nastopajoči in gledalci bili povsem zadovoljni. Priznanje in hvala pa tudi bratom Gojer za inštalacijo zelo dobre ojačitve. Folklorni skupini „France Marolt" pa želimo še mnogo tako uspelih nastopov, kot je bil ta v Dobrli vasi.

dr. Luka Sienčnik

Delovna akcija na Bleščeči

Da planinci nismo le neke vrste letoviščarji, temveč znamo prijeti tudi trdo za delo, pričajo prav delovne akcije zadnjega časa. Tako so poleg redne oskrbe našega doma na Bleščeči potrebna tudi razna popravila in preskrba s kurjavo. Pred kratkim je torej gospodar Tonči Koren poklical na delo, kateremu se nas je odzvala šestica. Treba je bilo napraviti drva za kočo. Lastnik bližnjega gozda, g. Schnattler nam dovoli, da v njegovem sekamo sušine in od snega polomljena drevesa. Toda še komaj smo se prav lotili dela, že občutimo prve dežne kaplje, toda le še krepkeje zgrabimo za delo. Tončijeva motorka brenči brez prestanka in z Aleksandrom spravljava les do poti, medtem ko za prevoz do koče skrbita Mirko in Jožko – z ročnim vozičkom ter samokolnico. Dež postaja vse močnejši – kratek posvet – a le še bolj pljunemo v roke. Dosti podrtije je še na tleh, znositi pa jo je treba iz globoke grape do skladišča. Težka je pot navzgor, poleg tega še močno drsi čevelj na premočenem listju – prej ko slej pa dež pravcato lije, mi pa delamo, kot šintarji. Končno so le vsa drva ob poti – tedaj pa odpove voziček – s samo kariolo gre počasi, zato skuša Mirko z nahrbtno nosilnico, toda po dveh „furah" omaga. Dež, blatna zemlja in dobra polovica kilometra dolga pot je resda preveč, tudi za prekaljenega maratonca. Tudi samokolnica je že poškodovana a vzdrži in kmalu so klaftre drv zložene pri koči. Premočeni, utrujeni in lačni planemo nad postrvi, ki sta jih medtem pripravili kuharici Lojzka in Irena. Topel čaj ogreje nas od znotraj in kmalu je ves trud pozabljen – zadoni pesem, teče šala – nekaj turistov v koči se nam čudi. Prav razigran po težkem delu je Tonči. Vprašam ga za vzrok: „šestdesetletnica med prijatelji je najlepše" odvrne veselo in blesk v očeh te besede potrdi. Prisrčno se objamemo z njim . . . Tako praznujejo planinci – brez velikih besed, brez dragocenih daril.

Godovnika pa spremljajo naše srčne želje: Ostani še dolgo tisti veseli gospodar koče, kot te poznamo vsi – zdravje in zadovoljstvo v ljubljenih planinah naj spremlja te še naprej na tvoji življenjski poti.

Preteklo soboto pa smo bili ponovno v akciji. Kot majhna protiusluga smo priskočili na pomoč g. Schnattler-ju, ki nekoliko popravlja svojo lovsko kočo na Sedliču; približno dvesto metrov višinske razlike od Bleščeče planine. Tudi tokrat vreme ni bilo posebno naklonjeno, morali smo dvakrat iskati zavetje pod streho a vendar so bila namenjena dela v glavnem vsa opravljena. Streha je pripravljena za kritjqe z eternitom in provizorični dimnik je bil v redu dozidan, čeprav je bilo treba pesek dovažati skoraj kilometer daleč. Delalo je nekaj lastnikovih prijateljev in nas četvorica, ki smo kljub delno slabemu vremenu hrabro vzdržali do konca. Tudi za pomoč pri kritju smo bili naprošeni in gotovo se bomo tudi temu v primernem številu odzvali, saj znamo ceniti naklonjenost g. Schnattler-ja.

Z navedenim nočemo prehvaliti naše dejavnosti, temveč samo opozoriti enega ali drugega na stvari, ki se zdijo samo po sebi umljive a jih nekdo le mora tudi opraviti. Ne pričakujemo torej hvale; že primerna obzirnost gostov do naše koče nam bo najlepše priznanje.

F. Č.

Dobrla vas - SAK 2:3

Ob začetku nogometnega prvenstva je pred vsakim moštvom še dosti vprašajev. Zato se moramo pripraviti na to ali ono presenečenje. Tudi v vzhodni koroški podligi prvo kolo ni bilo brez presenečenj. Moštvo iz Treibacha, ki ga večina trenerjev favorizira za prvo mesto v tej skupini, je izgubilo tekmo proti Žrelcu, pa tudi Šmihel je moral pri novincu iz Možberka pustiti obe točki.

Slovenski atletski klub se je vestno pripravil na novo sezono in v prvi tekmi moral nastopiti proti dobremu moštvu iz Dobrle vasi. V prvi polovici se je pred 500 gledalci razvijala zanimiva in izenačena igra, po golih pa je vodilo moštvo iz Dobrle vasi 2:1. V drugi polovici se je dogajanje nekoliko obrnilo v prid SAK, ki je šel s 3:2 kot zmagovalec z igrišča. Vse tri gole je dal Marjan Velik, ki je s prostim strelom tudi presenetil nasprotnega vratarja. Tudi oba igralca iz Slovenije Lazarevič in Salkič sta se dobro uveljavila v moštvu, čeprav se morajo igralci še nekoliko bolje spoznatti. Salkiča so koroški časopisi posebno izpostavili zaradi dobre igre v Dobrli vasi.

Prvenstvo se je torej začelo za SAK uspešno, po mnenju Gutovnika bo ta začetek pozitivno vplival na vse igralce, da bodo v naslednjih igrah še z večjo vnemo pri stvari. Vendar so imeli v noči od nedelje na ponedeljek trije igralci SAK „črn dan". V prometni nesreči se je poškodoval Stanko Gregorič, ki bo moral dalj časa mirovati. Srečo pa so imeli Mihi Kreutz in Marjan Velik, ki sta bila le malo opraskana. Marija Kežar, ki se je vozila zraven, pa je bila tudi ranjena.

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstvene tekme
v nedeljo 15. avgusta 1982
Šmihel ‚pod 23' – SAK ‚pod 23'
ob 15. uri in
Šmihel – SAK ob 17. uri
na igrišču v Šmihelu.

PRIREDITVI KPL

Klub prijateljev lova bo v sodelovanju z Zvezo lovskih družin Gorenjske organiziral 11. in 12. septembra pohod lovcev in ljubiteljev gora na Triglav. Zbirališče bo v soboto 11. septembra ob 8. uri (poletni čas) v Aljaževem domu, nato odhod do Kredarice, ali pa še naprej na vrh Triglava. Za prenočitev bo poskrbljeno v planinski postojanki na Kredarici. Naše lovce bodo spremljali gorenjski lovci z vodičem. ■

Prav tako vabi KPL na lov rac na ribniku pri Črnem lesu. Lov prireja LD Lenart v nedeljo 29. avgusta. Zborno mesto je ob 9.30 uri (poletni čas) pred restavracijo Črni les. Po lovu bo ob ribniku prijateljsko srečanje vseh udeležencev lova.

Kdor se želi udeležiti teh akcij, naj to sporoči na sedež Kluba prijateljev lova, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.